

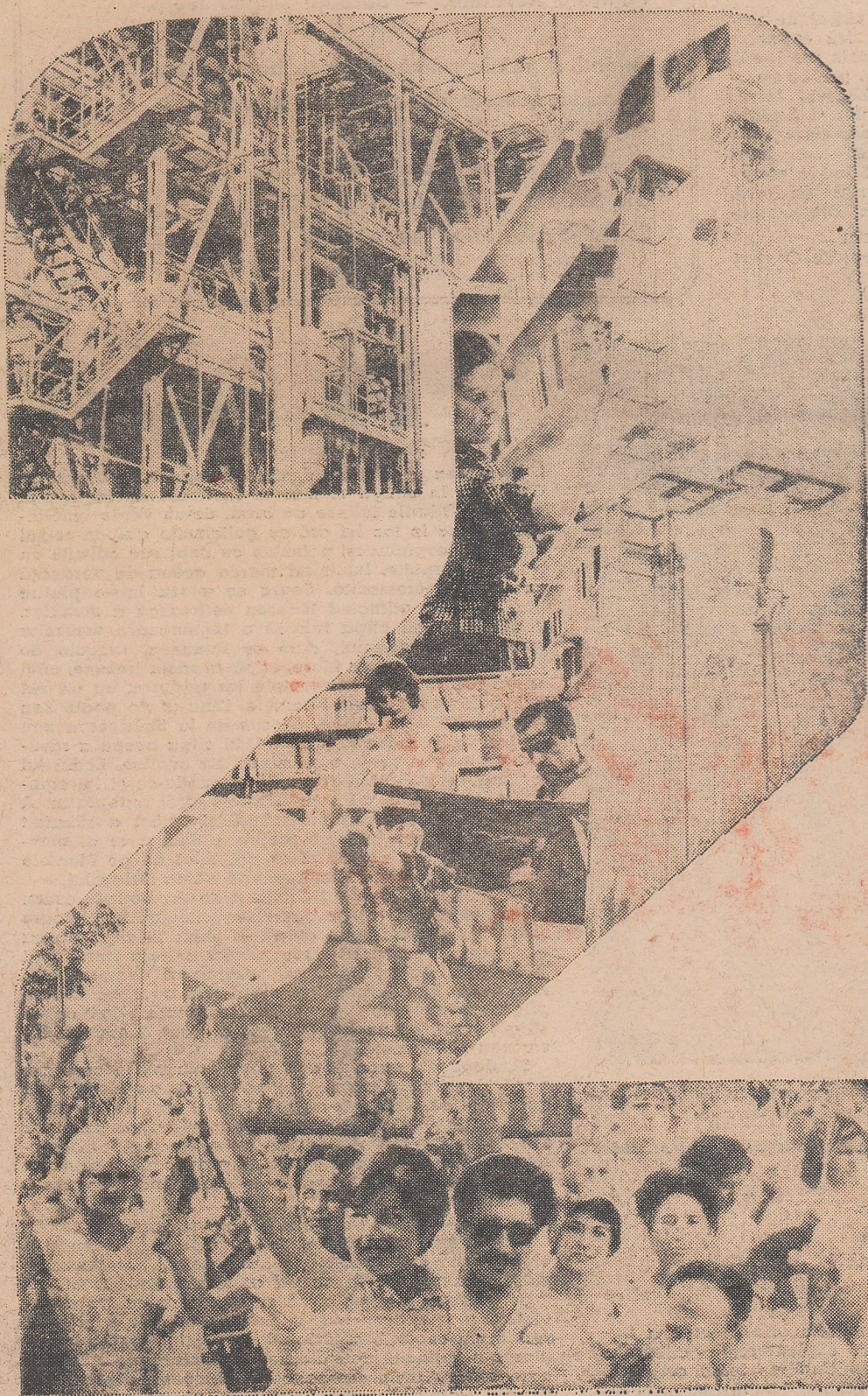
Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

**Trăiască a XXI-a
aniversare
a eliberării
României
de sub jugul
fascist !**

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

AUGUST

ANUL XXI
34 (1066)
20 august 1965
12 pagini, 1 leu

LA ÎNĂLȚIMEA CERINȚELOR VIITORULUI

Aniversarea zilei de 23 August ne oferă an de an cadrul sărbătoresc pentru ca, inspirați de realizările anilor din urmă, să pornim cu avânt sporit înspre realizarea mărețelor obiective de mîine. Căci o caracteristică a dezvoltării țării noastre în anii construcției socialiste este faptul că succesele dobîndite într-o perioadă pregătesc ascensiunea economiei în cea imediat următoare.

Politica consecventă a partidului de industrializare a țării, de dezvoltare cu precădere a industriei grele și de creștere rapidă a celorlalte ramuri importante stă la baza tuturor progreselor României socialiste. În etapa istorică pe care a străbătut-o în cei 21 ani de la eliberare, țara noastră a cunoscut astfel profunde transformări revoluționare în toate domeniile activității sociale și politice.

Schimbările radicale care au avut loc în structura economică a țării, dezvoltarea ei complexă și multilaterală se reflectă pozitiv și în locul pe care îl ocupă patria noastră în economia mondială, în comerțul internațional. Dinamica mereu ascendentă a comerțului nostru exterior, structura continuu îmbunătățită a exportului nostru, extinderea geografică tot mai largă a schimburilor noastre comerciale sînt expresii ale transformărilor profunde cantitative și calitative care au avut loc în dezvoltarea economiei noastre naționale. Creșterea volumului comerțului nostru exterior între 1950 și 1954 de peste 4,7 ori, a numărului partenerilor noștri de la 29 la peste 100 de țări, a ponderii de mașini și utilaje pentru producție în volumul total al exportului nostru de la 4,2 la sută la peste 20 la sută ilustrează prin date elocvente progresele realizate.

Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român deschid în fața poporului nostru în perioada imediat următoare o nouă etapă pe drumul vieții sale noi, o etapă care va apropia țara noastră de piscurile cele mai înalte ale civilizației. Liber și stăpîn pe soarta sa, urmînd neabătut călăuză sa încercată, partidul comunistilor, poporul nostru își înalță tot mai sus patria spre culmile socializmului, bunăstării și fericirii. La fel ca în

toate compartimentele de activitate ale poporului nostru și în fața comerțului exterior al țării noastre stau sarcini extrem de importante: în anul 1970 volumul total al schimburilor noastre comerciale externe va trebui să fie cu peste 40 la sută mai mare față de anul curent.

Acest obiectiv și sarcină de cinste va fi expresia realizării importanților indicatori privind producția globală industrială, producția globală agricolă, transporturile de mărfuri, volumul investițiilor din fondurile centralizate, productivitatea muncii pe salariat, reducerea prețului de cost. Indicatori, care prin corelația lor multilaterală și complexă, realizați an de an, oferă baza de dezvoltare valorică și de îmbunătățire structurală continuă a schimburilor noastre comerciale. Țara noastră va fi astfel în măsură să „continue să dezvolte și să adîncească relațiile sale de colaborare economică cu țările socialiste și să extindă legăturile economice cu toate statele pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne”.

Pornind de la acest obiectiv, avem și noi sarcina de onoare de a axa întreaga noastră activitate, la un nivel calitativ net superior, pe organizarea prezențelor economice românești la târgurile și expozițiile internaționale.

Succesele obținute în acest an la târgul de primăvară de la Lipsca, la marea noastră expoziție de la Pekin și în alte centre comerciale ale lumii, precum și pregătirile pe care le facem pentru apropiatele manifestări de la Salonic, Zagreb, Izmir, Frankfurt, Viena, Bruxelles, Stockholm și Londra fac din aceste prezențe, elemente auxiliare utile realizării planului de comerț exterior. La baza acestor succese stau realizările deosebite ale oamenilor muncii din țara noastră: instalațiile de foraj, tractorul „Universal-650”, locomotiva Diesel-elec-

T. Cristureanu

Vicepreședinte al Camerei de Comerț

(Continuare în pag. 4-a)

DEMOSTENE BOTEZ

Cu soarele în mîna

Era o zi ca asta de toamnă timpurie,
Ca un sfîrșit de vară cu miriști pe cîmpie.
O galbenă lumină, ca mierea unui stup,
Și peste țărini coapte, miros de cantalup.
Pe-un scăunaș la vetre, pe prispi, în bătătură,
Femei cernite-așteaptă, cu miinile la gură,

Și cu-o privire stranie și dreaptă.

Și nimeni în tot satul nu știe ce așteaptă.

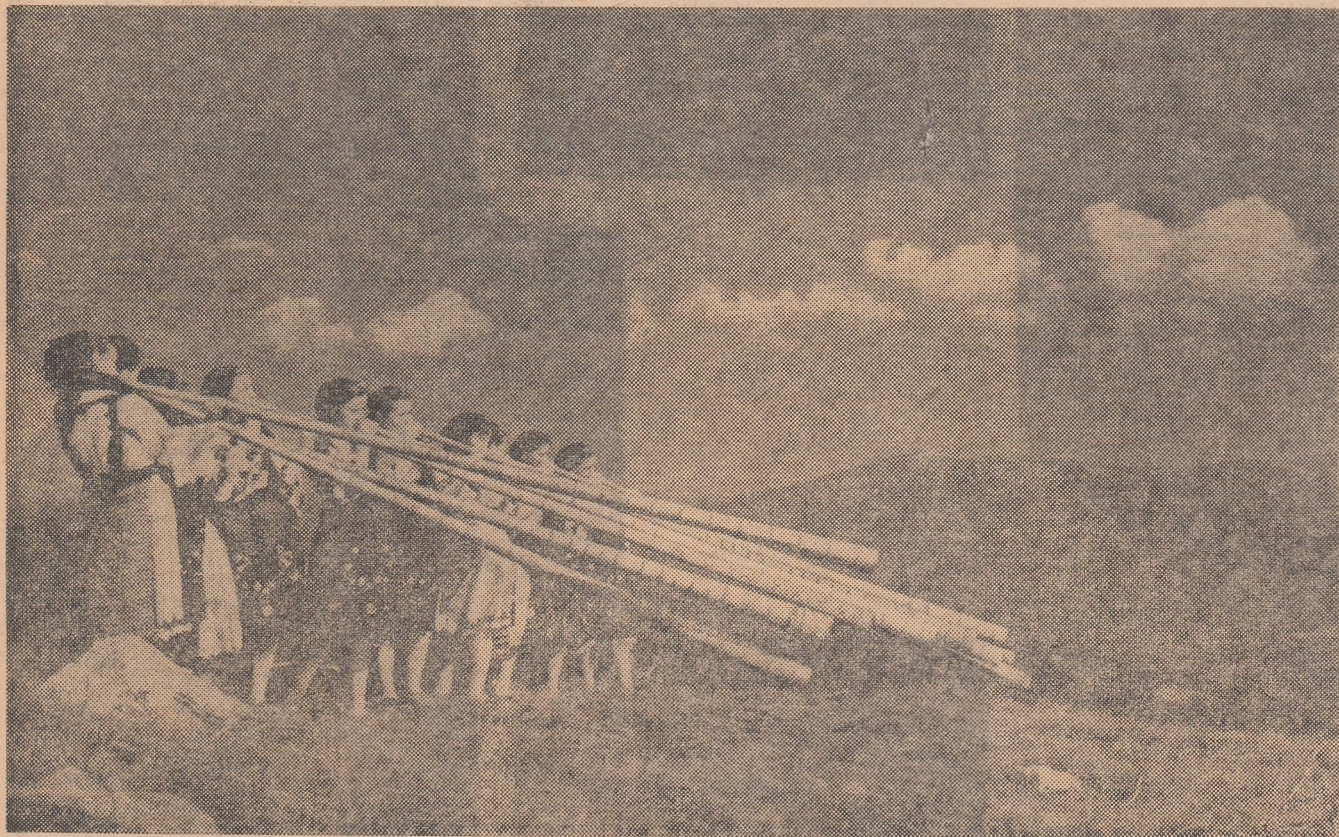
Doar noaptea, pe-ntunec, bat tainic pe la porți,
Fantome nevăzute, — bărbații singuri morți.

Tunind a ploaie parcă, departe bate-un tun
Zvicnind aureole de coade de păun.

În zori de zi, cu soarele în mîna,

Din noapte, și din singe, și țărînă

Se-naltă Libertatea ca o zînă.

Cîndva, buciumele chemau poporul la luptă. Astăzi, ele fac să răsune bucuria vieții noastre noi...

Leagănul anilor

La ora cînd vor apărea aceste rînduri, Marea Adunare Națională a României Socialiste va fi început dezbateră noui legi de bază a națiunii și statului nostru, Constituția Republicii Socialiste România.

Actul fundamental al Republicii Socialiste România este un act al prezentului, oglindind situația actuală și ajută pe căi multiple la deschiderea ușilor către viitor. Dar, așa cum spunea Marx, teoria obiectului cuprinde istoria lui: înălțimile cuprinse în Constituție evocă drumul de decenii parcurs pentru atingerea lor.

Acum douăzeci și unu de ani, o zi de vară ca oricare alta — 23 August — a fost smulșă din anonimul calendarului și s-a transformat în cea mai mare sărbătoare a poporului român, ziua eliberării de sub jugul fascist, ziua cînd s-au deschis porțile spre prezentul socialist.

Marea eliberare a fost urmată, an de an, de un șir de eliberări succesive, eliberarea de sub dominația vechilor clase, eliberarea de exploatare, de sărăcie și mizerie, aruncarea în aer a eșafodajului obscurantist și eliberarea de sub o serie de prejudecăți îndelung cultivate de exploatare, cum ar fi cele îndreptate împotriva formei cooperatiste-socialiste în agricultură, împotriva posibilității ca țara noastră să devină arena unei frății sincere și indestructibile între toate păturile de oameni muncitori, între naționalități, un pămînt al păcii și al priete-

niei cu țările vecine, cu țările socialiste, cu toți cei ce vor să trăiască în pace și bună înțelegere.

Strategul acestor eliberări, marele strateg care a urmărit mereu eliberarea de sub exploatare, ca eliberare fundamentală care le face cu putință pe toate celelalte, strategul înțelept care a dozat etapele eforturilor noastre, care a știut să conducă clasa muncitoare spre victoriile ei răsunătoare, strategul acestor lupte eliberatoare a fost partidul marxist-leninist, Partidul Comunist Român.

Printre valorile și curenții complicați din vremea ascensiunii fascismului și apoi din vremea celui de al doilea război mondial, tînărul partid al comunistilor din România a izbutit să-și unifice rîndurile, să-și făurească o conducere monolitică, în stare de a apăra cu fermitate revoluționară interesele poporului muncitor, ale națiunii și a conduce asaltul întregului popor asupra vechii orînduirii. În condițiile favorabile create de victoriile aliate, și îndeosebi de categoricele și răsunătoarele victorii ale armatelor sovietice, acționînd printre împrejurările complicate ale situației interne, imbinînd curajul cu prudența, calculul cu avîntul revoluționar, partidul comunist a izbutit să ia comanda evenimentelor, poporul a devenit făuritorul conștient al propriei sale istorii.

Sergiu Fărcășan

(Continuare în pag. 4-a)

Pe valea

Inserarea ne-a prins destul de repede, aproape de Cărpiniș. În stînga și mai în fund se ridicau munții înalți și pădurile întinse de brad, de-un verde înnegurat. Din loc în loc își arătau goliciunile galben-verzui coastele despădurite, poienele cu finaj sau culmile cu drumuri șerpuite, luminînd marea aceea de verdeață cu valuri încremenite. Seara se așeza într-o pluire lină și surie, adîncind tăcerea nefirească a munților. Pădurile trăiau clipa tainică a îngemănării umbrelor cu apele văzduhului, care se întuneca. Dincolo de Cîmpeni, pe Muntele Mare, clipa aceea trecuse, căci zarea era tot una cu muntele iar pădurea ca un zid afund de ceață neagră-verzuie. Dintr-acolo poate sau din stînga de la Albac, de sus de la Scărișoara sau de jos de la Vidra și Sohodol, în clipa aceea a răsunat prelung și grav, cutremurat, un buciom. Ecoul lui a plutit peste păduri și munți, risipindu-se și întregindu-se din nou în văi, stingîndu-se apoi îndepărtat. A urmat o clipă de liniște tehuie și iarăși a răbufnit geamătul acela înăbușit, aspru și îndurerat al munților. Acum s-a ridicat chiar din față, de pe Muntele Mare, care străjuia din întuneric valea Arieșului.

— O clipă! s-a rugat Creția și ne-am oprit în drum. Sergentul a urcat pe șaua motocicletei, în picioare și cu auzul ațîntit spre culmi. Și chiar în clipa aceea buciumul a pornit să sune pentru a treia oară, plin și îndrîjit. Acum, însă, se întrerupea, domolindu-se cîteodată, îngîmîndu-se și răbufnind apoi ca într-un gîlgîit nepotolit de ape. Chemarea asta a sfîrșit cu un strigăt înalt, ca un țipăt sugrumat care a săgețat inserarea peste munți.

Și, deodată, după cîteva clipite numai, în care am auzit tăcerile de plumb ale pădurilor, au început să geamă și să cînte toți munții. Zeci și zeci de buciume îndepărtate, risipite neregulat pe culmi, au prins să răsune învălmășit și prelung, cu același glas zbuciumat și grav și cu ecouri care se amestecau. Inserarea clocotea minioasă, înfiorată de sălbăticia înnegurată a munților.

— Ce e, Creția? I-am întreat pe sergent. — Primejdie de moarte, dom' locotenent! a deslușit el glasurile amestecate ale buciumelor... Dușmanul a pătruns în munți... În curînd or să s-aprindă focurile...

Sergentul s-a lăsat în șa și mai întunecat, și motocicletă a zvicnit cu noi, înainte. Buciumele au amuțit curînd, cu ecourile hălăduind pe văi... Tăcerea munților s-a adîncit, apăsătoare, îngreuiată de noaptea care se împlinea. Aproape de Cîmpeni, acolo unde drumul o ia în jos, pe Arieș, iară ne-am oprit. Începuseră să ardă focurile. Creția s-a ridicat din nou în șa, iar eu în picioare, în atăș. Focurile ardeau pe culmile de jos, pe Valea Arieșului, ca într-o salbă care lega Muntele Mare de Muntele Bedeleului. La mijloc, salba se întrerupea și linia focurilor urca pe Arieș ca o săgeată. Alte focuri, mai rare și mai îndepărtate, mai mici, ardeau pe culmile de dincolo de noi. Dușmanul era aproape; intrase în munți. Focurile de pe Arieș marceau tocmai locurile pînă unde ajunseseră în clipa de atunci.

— Uf, doamne! a izbucnit Creția, înmărmurit... Or ajuns la Poșaga, d-acum!

— Dă-i drumul! am ordonat eu, motociclistului.

Motocicleta a zvicnit și a vîjiit apoi pe drum, în jos, pe lîngă Arieș și șinele de fier. În dreapta, dincolo de calea de fier îngustă, clocoteau apele riului, spumegose, vînd și chiar de lîngă ele se ridica muntele acoperit de păduri și de noapte. Cîteva cete de refugiați ne-au ieșit înainte, tăcute, risipite pe drum. După ce am trecut de ele, la o ăstură, din vale ne-a

Seară de 23 August...

Arieșului

apărut ochiul de foc al „mocăniței”, care urca gifiind. Trenulețul, cu locomotiva pitică și nepuțincoasă, cu vagoanele cit niște cutiuțe pe roți, micuț ca o jucărie a munților, era năpădit de-o mulțime amestecată, înciorchinat de umbre. Mergea agale, cu puilul acela de locomotivă puțând subțire, înaintind câteodată atât de încet, încât cei de pe scări săreau pe terasament și s-ațineau pe lături, apucați de vagoane. Nu s-auzeau nici chiote de jale, nici tângui, nici plîns. În liniștea încordată a inserării și a munților ce sîngeau încă pe culmi, mușetăria oamenilor, aspră și gravă, te înfiora. O singură dată, la o cotitură, cînd șinele s-au lipit de drum, unul de pe vagoane a strigat cutremurat, cetelor de refugiați:

— În munți, măăă!

După asta, mersul nostru s-a îngreuiat și mai mult. Aproape de Lupșa, am găsit drumul infundat de o mulțime de femei și de copii, strînsă în cete după cite un bătrîn care mergea singur înainte, sprijinindu-se în toiag sau ținîndu-se de dirlogii cite unui cal mărunt,

AUREL MIHALE

(Fragment din povestirea „Moșogani”)

încărcat de samare și desagi. Copiii mai scînceau uneori, istoviți de foame și drum, încercați de frică, dar se domoleau curînd, smuciți cu putere de mame sau infiorați de tăcerea de piatră a celorlalți. Am oprit de citeva ori motocicletă, căci cetele mergeau încrămenite, ca niște stînci umblătoare, fără să se abată din drum și fără să se uite în sus...

M-am trezit din gînduri într-o hîmălaie surdă, scuturat de motocicletă. Drumul era plin de-o mulțime de umbre, inghesuite în neorînduială, dar grăbind neîncetat înainte. În stînga, puhoiul lor era mărginit de stîncă și marginea neguroasă a pădurii; în dreapta, însă, se revărsase peste șina de fier, pînă la marginea prăpastiei în care vuia Arieșul. Pe lingă vulețul apelor și scrișnetul pietrelor de sub tălpi se ridica uneori un murmur tenace, înăbușit. Erau moșii care coboriseră din munți și din satele de pe vale și se grăbeau acum să ajungă armata care pornise înainte pe Arieș. Cei mai mulți purtau toporiște și furci, coase legate cu virful în sus și purtate ca niște lănci, bite noduroase, puști de vinătoare sau arme vechi, de la Franz Joseph păstrate. Coboriseră cu ei și femeile mai în pulere, precum și copiii care ajunseseră în pragul armatei și puteau învîrli bita sau cuțitul. Motocicleta le dușea în spate, întăritată, gata să-i calce pe călcie, luminîndu-le de aproape opincile de cauciuc, groase și mari, cu gurgui înalt, ciocareii alburii, strînși pe pulpe, trăistele vîrgate aruncate pe umeri. Ei, însă, mergeau cu pasul întins, legîndu-se ușor, cînd pe un picior — cînd pe altul și întărîndu-și vorbele cu gesturi puține, bărbătești.

— Da faceți loc, odată, mă! le-a strigat Creția, nerăbdător.

Nici măcar unul, unul singur nu s-a întors. Doar hîmălaia aceea murmurată s-a stins pentru o clipă, parcă sugrumată, mișcarea umbrelor lor intrînd într-o tăcere ca de piatră. Mersul acesta încăpățînat și dur, înnegurat, aproape orb, le trăda împotrivirea ascunsă, mută și dirză, dușmănia de moarte cu care plecaseră să-i înfrunte pe honvezi. Creția Toader s-a ridicat atunci în picioare, detunînd:

— Sloboziți drumul, mă... că noi ni-s cătane și trebă s-ajungem la front!

— No... acolo merem și noi! a mormăit unul, ursuz.

— Uf, a făcut Creția... la o parte, că-i bai!

Motocicleta le-a duduț și mai aproape și rîndurile lor s-au despicat în două, ca ale unor oi care se înghesuiau în față, fără să se mai uite înapoi. Am trecut printre ei cu motorul păcînînd ușor, cercetîndu-le fețele dăltuite, înnegurate și mai mult de clopurile purtate pe ochi. Cînd m-am uitat apoi în urmă, le-am întrezărit trupurile lipite umăr lingă umăr, prinse ca într-un zid de piatră, umblător, pornit să alunese parcă la vale, în mersul acela tenace, neostoit.

— Măăă! le-a strigat Creția, ca unul care era de-al lor... Dacă mergeți așa, o să dați cu nasu-n curu soldaților!

— Iștenu și dumnezeoica cui te-a făcut! a scrișnit unul din față.

S-a făcut apoi liniște și mult timp am auzit doar scrișnetul înăbușit al pietrelor de sub pașii lor. Simțeam numai aerul vibînd în urmă, poate pentru că îi știam venind, ascunși în întunericul acela îngrămădit pe vale și pe drum. Cînd ne-am văzut la drum deschis, Creția a îmboldit motociclistul și am luat-o din nou la fugă. A răsărit apoi luna, clăbuind culmile munților și adîncînd întunecimile din văi și din păduri. Cînd ieșea de sub umbrirea munților, drumul era luminat ca ziua, cu șinele de fier strălucînd alături, apropiate. Arieșul vuia nevăzut sub mal, în dreapta noastră, iar dincolo de el se ridicau pădurile de brad cu fața albită de lună. Am întîlnit cîteva grupuri de refugiați care grăbeau spre munți și am ajuns o coloană de căruțe militare care mergea în trapul cailor, la vale. Aproape de Brăzești ne-am oprit; o explozie neașteptată, puternică, a clătînat muntele și noaptea, hălăduind pe vale. Am întrebat primii refugiați și așa am aflat că minerii de la Roșia Montană și Baia de Arieș „pușcau” muntele, între Brăzești și Sartăș, ca să prăvale stîncă pe drum, să înfunde călea honvezilor.

Am trecut prin Brăzești în goană nebulă, ca să apucăm încă drumul spre Sălcia deschis; am ajuns însă tîrziu. La un col al riului, unde locul se îngusta și călea apelor și drumul erau inghesuite de pereții înalți ai munților, o stîncă uriașă baricada șoseaua. În umbra ei, o mulțime de oameni mișunau ca furnicile, cărînd pietroaie și copaci, înfășurînd sirme pe pari și legînd trunchiurile groase ale fașilor prăvăliți cu virfurile la vale. Un miner, cu cască de subteran în cap și un lămpăș în mină, ne-a oprit în față, ca la cincizeci de pași.

— Un' vreți să mereți? ne-a întrebat.

— După cătane, a răspuns Creția.

— No, a făcut el, numa pe picioare, poate...

Am coborît cu Creția Toader și am lăsat motocicletă cu celălalt sergent, în drum. Ne-am luat apoi după miner și am trecut printre pietre chiar pe marginea prăpastiei, bihînd și ținîndu-ne numai pe cite un picior. Sub noi, în dreapta, apele Arieșului clocoțeau în hău, iar dincolo de ele, pe coasta muntelui bătută de lună, niște minerii și niște soldați așezau niște mitraliere, cu care să bată valea în jos. Cînd am ieșit iară la drum ni s-au deschis dintr-o dată vederile și am încrămenit. Deasupra satelor apropiate, ascunse în umbrirea muntelui, era un întuneric gros, ca păcura; acolo, undeva era și Sălcia. Cele de dincolo de ele, de pe vale, Poșaga de jos și Lunca Arieșului, Ocolîș și Vidolm, erau în flăcări. Limbile de foc se ridicau din întuneric, zburcînd și zburcîndu-se învolburate; deasupra hăului, în văzduhul prizat de lună, pluteau nori alburii de fum, însemnînd pînă de parte în fund, pe vale, drumul cotropitoriilor.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Articolul 2 din Constituția Republicii Socialiste România spune:

— „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa”.

La viitorul de aur al României au visat Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Eminescu și cei 11 000 de țărani căzuți în 1907, eroii ceferiști de la Grivița, milioane de oameni cu sau fără nume sonore înregistrate în istoria acestui străvechi și talentat popor. Toți au visat ca aceste pămînturi binecuvîntate de natură, ce se întind de la Dunăre la Maramureș, să fie libere, să dea rod bogat și tot omul să se bucure de munca sa. Pentru ca să se întimple această minune s-au dat multe lupte, a curs mult sînge pe dealuri și pe văi de-a lungul veacurilor. I-a fost dat, însă, acestei țări, care și-a adunat lacrimile grele milenii întregi, transformîndu-le de fiecare dată în luptă neîncetată, să ajungă la victorie în 23 August 1944 cînd lanțurile robiei au căzut, cînd poporul și-a luat soarta în propriile mîini.

De atunci s-au scurs 21 de ani. În acest interval, istoricește atît de scurt, timpul parcă s-ar fi rupt din rădăcini și asemeni unor prorocii ce numai în basme se mai realizează, poporul român liber și stăpîn învîrtînd roata istoriei în folosul lui a săvîrșit ceea ce străinii au numit, de curînd, foarte plastic „miracolul românesc”. S-a săvîrșit astfel indemnul luaceafurului poeziei românești, Mihai Eminescu, care ne cerea:

„Zdrobiți orînduiala cea crudă și nedreaptă,
ce lumea o împarte în mizeri și bogați
Atunci cînd după moarte răsplată nu v-așteaptă,
faceți ca-n astă lume să aibă parte dreaptă,
egală fiecare, și să trăim ca frați!”

În articolul 3 din Constituția Republicii Socialiste România stă scris:

— „În Republica Socialistă România forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român”. I-a fost dat Partidului Comunist Român să se așeze în fruntea luptei pentru o viață mai bună, realizînd în teorie și în practică marile idei ale lui Marx și Lenin, realizînd testamentul strălucitor al noștri înaintași.

Congresul al IX-lea al Partidului a însemnat o veritabilă trecere în revistă a marilor noastre succese dar, mai ales, a jalonat pe temelie de granit drumul nostru glorios, ascendent spre viitor, și ceea ce poetul anuța cîndva, de mult:

„Viitor de aur țara noastră are
și prevăd prin secolii a ei înălțare”

astăzi s-a împlinit. Comuniștii sînt oameni plini de gînduri, doritori mereu de fapte mari și ei nu se mulțumesc niciodată cu ceea ce au realizat. Planurile trasate sînt mărețe. Cîmpul este deschis pentru inițiativă și pentru împlinirea epocale. Întregul popor, în frunte cu comuniștii, luînd în mînă penelul istoriei zugrăvește chipul minunat al României viitoare.

Constituția Republicii Socialiste România înseamnă trecut, prezent, dar mai ales viitor. Aproape 20 de milioane de oameni din țara noastră visează o Românie mai frumoasă ca niciodată, împlinită cu mintea și cu brațele lor. Deci, cum va fi România viitoare? Să încep cu orașul meu, București, inima țării. Astăzi orașul e frumos, imens, primitor. Este un oraș socialist. Dar miine? Să vedem... Cum va fi? Iată întrebarea. Să răspund. Fiecare om al muncii va fi un învîțat, un cunoscător în stare să-l citească și să-l înțeleagă profund pe Eminescu și pe Călinescu, pe Dostoievski și pe Dante, să se înfioare adînc ascultîndu-l pe Enescu și pe Beethoven, să rămînă în extaz cînd vede o sculptură de Brîncuși sau de Michelangelo.

Fiecare om al muncii va avea un apartament după nevoile și plăcerea lui. Orașul va fi scaldat în neon din centru pînă la margini, fiindcă nu va mai fi periferie. Și încă ceva: în orice clipă, el, orașul, va fi iluminat cu suflul de cristal al bucurărilor. Și aceștia în orele de repaos, în după-amiezi, vor porni după poftă în jurul orașului (cu mașinile lor sau ale statului, foarte moderne, însă), unde vor fi amenajate cele mai frumoase locuri de odihnă, pe salba lacurilor de basm, vor face plimbări prin niște grădini suspendate bogate în flori, în mireasmă și răcoare.

Fără îndoială că miine toate orașele României vor avea aceeași înfățișare în general și mereu alta în particular, purtînd pecetea cîmpului, a dealului, a muntelui, a oamenilor care le ridică după chipul și asemănarea lor. Cum va fi miine satul românesc socialist? Casele vor fi toate mari, frumoase și mai ales noi. Fiecare țaran va avea televizor, radio, chiar și telefon, mașină de cusut, de spălat rufe, frigider etc., etc. Și, mai înainte de toate, curent electric și bibliotecă.

România viitoare care își pregătește azi prin vrednicii ei fii înaintarea vijelioasă spre comunism va avea mii și mii de fabrici și uzine, zeci și zeci de hidrocentrale, va pregăti expediții pe continente și pe astre, luînd parte la marile explorări ale Universului. În anul 2000, an de importanță epocală, stăvilă între milenii doi și trei, distanță imensă de la sclavagism la comunism, de la rob la stăpîn, patria mea, România socialistă, va naviga pe orbita celor mai moderne țări creatoare de belșug și fericire pentru om, în imperiul fără de moarte al libertății. Podoabele de aur ale României de miine vor fi faptele noastre, drepturile și datoritiile noastre toate înscrise în Constituție.

Ion Bănuță

Leagănul anilor

(urmare din pag. 2-a)

23 August 1965 este sărbătoarea intrării noastre în al treilea deceniu de libertate.

Bilanțul celor două decenii de pînă aci înfățișează trecerea de la o țară capitalistă, insuficient dezvoltată și dependentă de conerne străine, la o țară socialistă posedînd o zestre economică modernă și în impresionantă dezvoltare, o țară independentă care înfloresce pașnic prin munca fiilor ei.

Tabloul marilor transformări de pînă acum a fost schițat de însuși autorul lor principal, partidul, care a stat în fruntea muncii eroice a poporului nostru. Al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, pagină de istorie vie tipărită sub ochii noștri, a cuprins în lucrările sale forța tradițiilor a aproape jumătate de veac de luptă revoluționară, experiența a două decenii de luptă și construcție pașnică, precum și cerințele sociale impetuoase ale prezentului, perspectivele pline de soare și dinamism ale economiei și culturii noastre pe următorii cinci și zece ani, cît cuprind Directivele planurilor economice și de valorificare a resurselor energetice.

Înainte oricărui înfăptuiri cuprinse în planuri, trebuie să vorbim însă, de marea înfăptuire care este planul însuși. Viața națiunii, în socialism, înseamnă eliberarea de nesigurantă. Tînărul învață știind dinainte că va găsi obiective industriale noi, unde să-și desfășoare aptitudinile, iar obiectivele se construiesc pregătindu-se totodată, cu ani înainte, tinerii care vor lucra la ele. Caracterul planificat al economiei nu exclude neprevăzutul vieții, numai că mută acest neprevăzut din domeniile vitale și uneori meschine ale asigurării unei existențe de bază, în domeniile mult mai captivante ale aventurii științifice și spirituale, ale gîndirii, experimentului, descoperirii.

Condițiile necesare societății umane pentru a putea să-și planifice bine economia sînt două: existența unei industrii dezvoltate și caracterul obștesc-socialist al acestei industrii, la care se adaugă o a treia condiție subiectivă de astă dată, priceperea și măiestria planificatorului. Întreaga dezvoltare a societății umane înseamnă, într-un fel, o dezlipire treptată de natură, de capriciile ei, o stăpînire treptată a forțelor ei. Omul care vinează animale, care muncește pe cîmp, e mereu dependent de faună și floră, de apă și secetă, munca lui nu are caracterul continuu, pe ore și minute, asigurat de fluxul industrial, de scurgerea neîntreruptă a curentului electric, a apei și gazului metan, a materiilor prime, Abia cînd asigură echilibrul apei cu ajutorul pompelor industriale, cînd impulsionează rodnicia pămîntului cu ajutorul îngrășămintelor și chimicalelor antidăunătoare, abia cînd aduce pe cîmp ritmiul reguțai ai motoarelor de tractor și de combină, cu alte cuvinte abia atunci cînd așează un mediu tehnic-industrial între el și natură și cînd face munca din agricultură să fie o variantă a celei din industrie (am cunoscut fermieri care calculau cîte kilograme de vită le vor reveni la un kilogram de azot: toate operațiunile intermediare, faptul că azotul trebuie băgat în pămînt ca să dea atîta și atîta porumb, care poate hrăni atîtea și atîtea vite, toate acestea nu mai erau decît trepte intermediare și absolut sigure, care făceau ca minutul de muncă și livra de azot să se traducă direct în carne), așadar, abia după ce a pus agricultura sub acoperișul preciziei industriale, omul a străbătut prima etapă a eliberării sale de sub capriciile naturii și a căpătat, pentru prima oară, putința de a-și planifica munca și rezultatele ei.

Firește, acest imens cîștig nu reprezintă încă totul. Atîta vreme cît proprietatea nu este obștească. Ceea ce înseamnă seceta sau inundația pentru agricultură este pentru societate oscilația bruscă a cererii și ofertei, instabilitatea pieții capitaliste. Abia cînd s-a pus la adăpost și de vitregiile naturii și de cutremurele economice ale societății, omul capătă **posibilitatea** de a planifica. Un excepțional merit istoric al Partidului Comunist Român, de-a lungul perioadei de construcție străbătute pînă acum, a fost orientarea fermă către industrializare și planificarea armonioasă a întregului mers al economiei, o dată cu marea prefacere din agricultură, care a pășit pe calea dezvoltării socialiste, „Și în viitor — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul C.C. la al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — în centrul politicii partidului nostru rămîne industrializarea țării, dezvoltarea cu precădere a industriei grele, în special a industriei constructoare de mașini — fără de care nu sînt posibile ridicarea patriei noastre la un grad înalt de civilizație și bunăstare, înaintarea spre comunism”.

Industrializarea nu este unul între mai multe drumuri posibile, ci, așa cum dovedește întregul mers al vieții omenești pe planeta noastră, singurul drum pe care se poate dezvolta civilizația și cultura. Citatul din profesorul Xenopol cuprins în Raport, arată clar că spiritele lucide, chiar și dintre învățați care nu stăteau pe

pozițiile socialismului, socoteau că „industria mare” trebuie să fie idealul economic al țării, fără de care ea nu se poate dezvolta. Ceea ce au adus nou în industrializare comuniștii a fost lipsa exploatării, viteza și caracterul armonios. Industrializarea țărilor europene înaintate a avut loc vreme de secole, pe seama supraprofiturilor stoarse din ziua de muncă de 12 și 16 ore a familiilor de proletari, pe seama cîștigurilor fabuloase rezultate din exploatarea bogățiilor coloniale; țările care au întîrziat procesul industrializării s-au pomenit, sub presiunea concernelor străine, reduse unilateral la cîteva ramuri economice, lipsite de altele, esențiale și mereu în dependență față de alții. În aceste condiții, e clar, industria devine focarul în care se concentrează toate răspunsurile la nevoile dezvoltării sociale: dacă în 1970 va fi nevoie de numai trei săptămîni și trei zile ca să se realizeze o valoare egală cu întreaga producție industrială a anului 1938, dacă două treimi din venitul național vor proveni din industrie, pe cînd în 1938 industria nu dădea decît o treime a venitului național, este limpede că întreaga fizionomie a țării este și va fi schimbată.

La temelia tuturor drepturilor și libertăților înscrise în noua noastră Constituție stă și va sta nu numai puterea populară, faptul că poporul, în frunte cu clasa muncitoare și partidul ei de avangardă, este deținătorul suveran al întregii puteri și al tuturor bogățiilor țării; la temelia acestor drepturi și libertăți stă și va sta și faptul că bogățiile țării sînt bogății reale, că forța economică, înflorirea multilaterală cuprinsă în planurile economice asigură fiecărui cetățean posibilitatea de a munci, de a munci din ce în ce mai calificat, mai spornic, de a primi pentru munca sa un coeficient mereu mai înalt, de a asigura lui și familiei lui standarde mai înalte de locuit, de cultură generală și de stil de viață. Egalitatea în drepturi a cetățenilor nu este o egalitate statică și cenșie, ci o egalitate intru bine și mereu mai bine, egalitatea unor oameni care beneficiază de condiții bune pentru a-și valorifica energiile lor și ale țării, **egalitatea dinamică** a unor oameni care în fiecare an produc mai mult și trăiesc mai bine.

Nici una din frazele puse pe hîrtie nu ar avea puterea ei mare, de a ne emoționa și a fi lege, dacă în spatele ei nu s-ar ascunde forța strălucită a realității sociale, înfăptuirile șirului de eliberări deschis prin marea eliberare din August; în același timp, însă, Constituția care pășește în viață în al treilea deceniu de la eliberare nu se mărginește la rolul de oglindă a realității. Ea este un instrument, o pîrgie de aur și de oțel pentru a asigura funcționarea mecanismului statal și democratic al țării noastre, progresul ei neîntrerupt prin respectul față de lege, de avutul obștesc, de drepturile cetățeanului, consensul tuturor forțelor iubitoare de patrie pentru a asigura înflorirea continuă a României Socialiste și deci aportul ei tot mai puternic de partea socialismului, a păcii și bunelor relații între popoare.

★

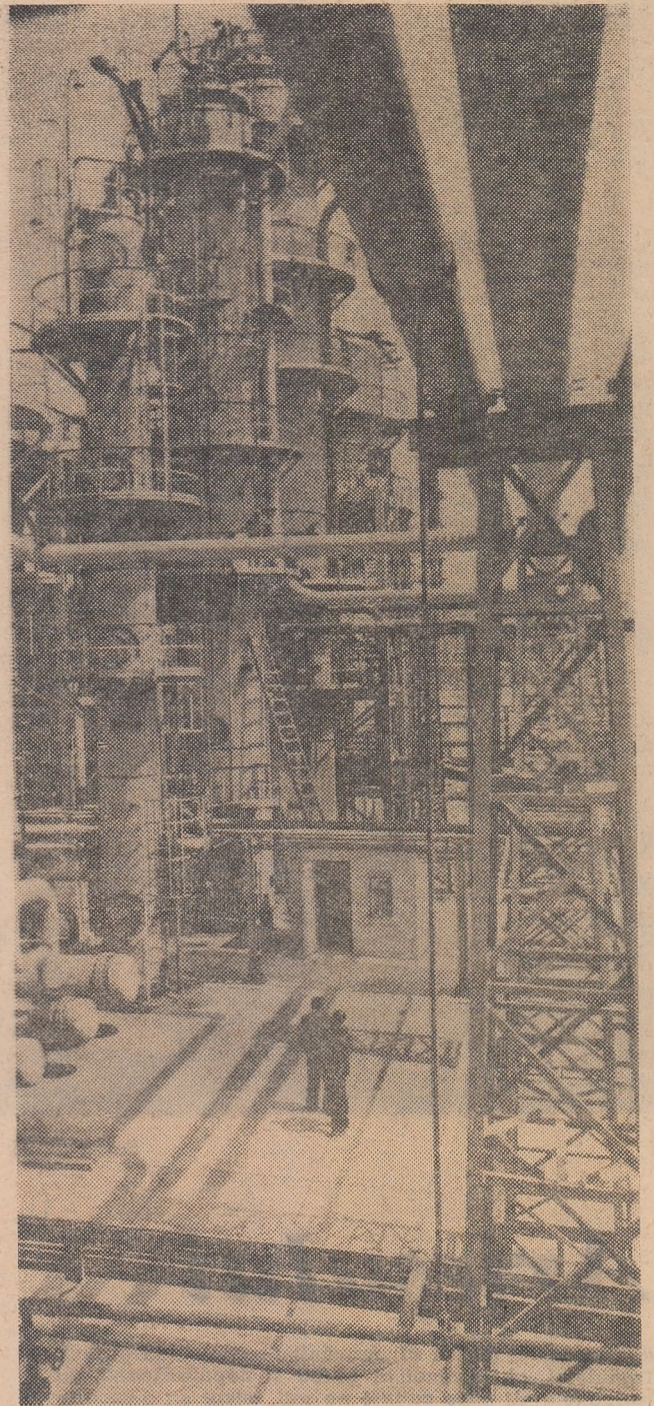
Există momente cînd ai senzația că stai lingă leagănul anilor, că participi la însăși nașterea istoriei.

Lîngă sala ultramodernă a Palatului Republicii, în chiar aceeași piață, îndărătul unui pomișor, pe zidul unui bloc nou se află o placă de marmură. În 19 iulie, după ce Congresul a adoptat într-o atmosferă de însuflețire extraordinară propunerea ca Partidul să-și poarte numele său, de Partid Comunist Român, după numai cîteva pași, pentru a traversa piața, ne-am oprit în fața acestei plăci și ne-am copiat textul ei:

În acest loc a fost casa în care s-a ținut în Mai 1921 primul Congres al Partidului Comunist din România

E locul în care delegații la primul congres au fost impresurați de baionete în timp ce cîntau Internaționala. Acum, în același loc, 44 de ani mai tîrziu, Partidul Comunist Român și-a ținut al nouălea congres al său înconjurat nu de baionetele jandarmilor, ci de dragostea, admirația și încrederea unui popor întreg.

Conducătorul insurecției armate, strategul zilelor fierbinți ale eliberării din august 1944, inspiratorul tuturor victoriilor noastre, acum — cînd țara intră într-al douăzecișunulea an de la eliberare — propune în fața Mare-lui Sfat al națiunii adoptarea noului nostru statut fundamental, consfințirea marilor planuri creatoare dezbătute de întregul popor. În fiecare an, 23 August, aniversînd cel mai de seamă eveniment al istoriei de pînă acum a poporului nostru, e o sărbătoare a viitorului: în fiecare an, 23 August aduce un nou bilanț, o nouă perspectivă. În șiragul acesta, 23 August 1965 va intra cu lîteră majusculă, ca zi de început al unui ev nou, cînd România a consfințit marile prefaceri aduse de cele două decenii ale transformărilor socialiste, a consfințit caracteristicile orînduirii noastre, ale națiunii socialiste, ale patriei noastre, Republica Socialistă Romînia.

Peisaj obișnuit astăzi în multe colțuri ale patriei noastre

La înălțimea cerințelor viitorului

(urmare din pag. 2-a)

trică, strungul Carusel de 1250 mm, autocamioanele „Carpați” și „Bucegi”, utilajele de construcție, mașinile pentru industria textilă și nenumărate alte produse de calitate din sectorul chimic, petrolier, al industriei lemnului etc.

Manifestări de acest fel, în număr sporit, sînt în pregătire pentru anul 1966, primul an al noului cincinal. E vorba de manifestări dintre care se va distinge în mod deosebit expoziția noastră de la Moscova din parcul Sokolniki.

Hotărîți să depunem toate eforturile pentru realizarea sarcinilor trasate prin Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, ne vom strădui ca pavilioanele, standurile și oficiile pe care le vom organiza în marile centre comerciale ale lumii nu numai să aducă noul în înfățișarea lor arhitecturală, ci prin conținutul lor să reflecte în condiții și forme și mai potrivite succesele cantitative și calitative ale oamenilor muncii din țara noastră, să prezinte întocmai ceea ce este conform cu planul de comerț exterior. În același scop și cu aceeași atenție vom da formă și conținut realist și concret tuturor celorlalte mijloace publicitare, punînd la baza muncii și în acest sector obiectivul principal: eficacitatea.

DUMITRU IGNEA

UN PUNCT DE REPER

Mortul era un hitlerist înghețat lemn și fără cap. Un proiectil i-l spulberase cîne știe unde, nu se vedea pe nicăieri. Stătea întins pe spate, la marginea cărării, betonat de ger în mantaua lui lungă, gri, garnisită cu trei rînduri dese de nasturi ce porneau de sub guler, prelungindu-se pînă sub centură. Mina stîngă, presată în pămînt de șenila unui tanc, mai purta încă ceasul care părea imprimat în pielea tîbăcîită de ger.

Cantonat în niște bordeie săpate în malul unei rișe din apropiere, plutonul trecea pe lîngă mort de trei ori pe zi. La început nu l-a băgat nimeni în seamă. Pe front un mort e o surcică, un fir de iarbă uscat. Faptul că mortul nici măcar nu mai avea cap, accentua indiferența ostașilor. Fără cap, el era total lipsit de personalitate, nu interesa pe nimeni. Ce mai rămăsese putea fi ușor confundat cu o movișă de pămînt înghețat sau cu un mușuroi de cîrțișe. Și totuși, după un timp, mortul pătrunse pe neobservate în viața de toate zilele a plutonului.

Mai întîi fu un punct de reper, integrîndu-se în topo-

grafia locurilor inconjurătoare. Cum orice punct de reper are un nume, i se spuse neamțul.

- Ieri, cînd treceam pe lîngă neamț...
- De la neamț, o sută de metri la stînga...
- Cablul s-a rupt în dreptul neamțului.

Dacă într-o noapte, prin cine știe ce întîmplare, mortul ar fi dispărut din locul unde zăcea parcă de totdeauna, ostașii s-ar fi simțit dezorientați.

Pentru scurta perioadă în care plutonul cantona acolo, situația era firească, ba poate chiar pentru unii și veșnică, precum natura. Într-o dimineață, însă, un fapt neînsemnat, un lucru de nimic începu să macine durabilitatea reperului nostru convențional din marginea cărării, accentuîndu-i materialitatea și, în același timp, topindu-i mai categoric identitatea. Schimbarea z declanșat-o absența unui nasture.

- Unde fi-e nasturele, soldat?
- Să trăiți, a căzut și în pustietatea asta nu găsec...
- Capul de ce nu fi-a căzut, ca...

Ofițerul tresări, se lumină la chip și ordonă scurt:

— La neamț, fuga marș! Are nasturi cîți vrei.

Zilele trecură pe nesimțite și tot pe nesimțite se împuținară din ce în ce și nasturii de la mantaua mortului, tăiați la întîmplare, în grabă. Acum, ordinul se simplificase:

— La nasturi, fuga marș!

Mantaua își pierdea mereu din strălucire, devenea searbădă. „Punctul de reper” căpătă alt nume:

— Alaltăieri cînd a explodat afurisitul ăla de proiectil eram la nasturi.

— Pe aproape de nasturi s-a descoperit o mină.

Într-o altă dimineață, primind ordin de deplasare, plutonul a trecut ultima dată pe lîngă mortul din marginea cărării. Mantaua mai avea doi nasturi. Un ostaș s-a desprins din rînduri, i-a rețezat în fugă și i-a băgat în buzunar.

Venea primăvara. Mortul, topindu-se, intra în pămîntul ce începuse să se dezghețe.

actualitatea

MERIDIANE SOVIETICE

Profilul unei republici

R.S.F.S.R... Data nașterii : 1917.
Teritoriul — 17 milioane de kilometri pătrați, adică trei sferturi din întreg teritoriul Uniunii Sovietice.
Populația — 125,8 milioane locuitori...
Capitala — Moscova.
Federația Rusă se situează pe primul loc în multe ramuri ale economiei sovietice. Produce 82 la sută din petrolul extras în U.R.S.S. și mai bine de jumătate din producția de gaze naturale, oțel și laminate. Centralele ei electrice produc 66 la sută din producția de energie electrică a Uniunii Sovietice, celebra pădure rusă dă 93 la sută din tot lemnul de construcție produs în U.R.S.S. Automobilele, țesăturile, televizoarele sovietice sînt în cea mai mare parte produse în R.S.F.S.R.

Șaizeci la sută din toate pămînturile în-sămîntate în Uniunea Sovietică se află în R.S.F.S.R.
Sînt cifre pe care le-am spicuit din cea mai nouă culegere de date statistice, recent apărută, și reflectînd situația economică a R.S.F.S.R. în anul 1964.

Și, ca încheiere, un ultim indice care oglindește schimbările survenite în viața oamenilor sovietici. Este vorba de procentul de nașteri asupra decesurilor. În 1964 el a fost în R.S.F.S.R. de 9,9 la mie de locuitori, față de 6,3 în Anglia, 6,0 în Austria, 4,4 în Belgia etc.

INDUSTRIE CHIMICĂ

În numai douăzeci de ani

Petrochimia, ramură a industriei chimice care folosește țițeiul și fracțiunile sale drept materie primă, a împlinit abia douăzeci de ani.

La începutul secolului nostru toți compușii organici ai carbonului se obțineau

din materii prime care conțin amidon (cereale, cartofi), din lemn și plante, carne, grăsimi și cărbune. Este bine cunoscută extraordinara importanță pe care a avut-o atunci chimia gudronului de ulei, ce transforma produse secundare (hidrocarburi aromatice, cu cicluri în moleculă) în chimicale de calitate superioară, coloranți, medicamente și chiar rășini sintetice. După 1920 au apărut o serie de produse noi provenite tot din materii prime naturale sau sintetizate, ca mătasea artificială, săpunurile speciale, solvenții, cauciucul sintetic, lubrefianții. Multe din acestea sînt combinații alifatiche, adică combinații organice fără cicluri în moleculă, constituite din atomi de carbon legați în lanț. Este vorba de alcoolul etilic și metilic, acidul acetic, formaldehidă, acetilenă, parafină, uleiuri și ceruri parafinice, diverși solvenți etc.

Între timp țițeiul era folosit din ce în ce mai mult pentru obținerea carburanților cu punct de fierbere scăzut. La început, produsele lui secundare — gazele de rafinare și stocul conținînd resturile de distilare cu punct de fierbere coborît — erau arse. O dată cu introducerea cracării în prelucrarea țițeiului, printre produsele secundare au apărut mari cantități de combinații alifatiche saturate și nesaturate, gaze, cu punctul de fierbere coborît. Specialiștii și-au dat seama că, datorită abundenței și costului lor extrem de redus, își puteau găsi o prețioasă utilizare în industria chimică. Pentru început au reușit să izoleze propilena din gazul de rafinare și să producă, în 1925, 100 tone de alcool izopropilic.

O adevărată industrie chimică bazată pe țiței nu a existat însă înainte de 1945, cînd s-a introdus și termenul „petrochimie“. De atunci, dezvoltarea ei s-a făcut într-un ritm vertiginos : în 1962 producția mondială de petrochimicale a atins 1,2 miliarde tone. Uniunea Sovietică, cu imensele ei resurse de țiței, acordă o deosebită importanță acestei ramuri industriale, care este prevăzută în planul de șapte ani cu o producție în valoare de 5 miliarde ruble.

Petrochimicalele obținute prin diverse procedee sînt utilizate ca produse inițiale în multe domenii ale chimiei organice sau, în parte, chiar ca bunuri de consum : solvenți, lubrefianți, dezinfecțanți, glicerină etc. Amintind că adevărații mari consumatori sînt însă noile industrii : a elastomerilor, a materialelor plastice și a fibrelor sintetice, nu mai este nevoie să demonstrăm că petrochimia își va continua drumul ascendent.

METALURGIE

Substanța stelară se recalifică

Fie că spunem „a patra stare a materiei“, „substanța stelară“ sau „gaz alcătuit din electroni și ioni pozitivi“, avem în vedere unul și același lucru : plasma. Des-cinsă, la propriu, din sferele înalte în laboratoarele savanților, plasma e solicitată, din ce în ce mai des, să-și dea concursul în diferite ramuri de activitate practică. Iată-o acum în funcția de metalurgist. De ce însuși a dat, însă, dovadă pentru a căpăta această nouă calificare ?

Metalogiștii au fost atrași, în primul rînd, de plasma cu temperaturi scăzute. E o noțiune relativă, desigur, deoarece o temperatură de 10 000—20 000 de grade poate fi destul de greu asociată cu adjectivul „scăzută“. Și totuși așa este, dacă ne

gîndim că există și plasmă cu o temperatură de un milion de grade. Dar nu numai miile de grade ale plasmăi surid metalurgiștilor, ci mai ales faptul că parametrii energetici, termici și gazodinamici ai acestui prețios izvor de căldură, traduși prin capacitate, viteză, flux termic, presiune a mediului gazos, pot fi reglați destul de ușor, între limite foarte mari. De pildă, temperatura jetului de plasmă poate fi modificată de la o mică la zeci de mii de grade iar capacitatea lui de la cîteva kilowați la cîteva megawați. Nici o altă sursă de căldură folosită în momentul de față în metalurgie nu se poate lăuda cu asemenea însușiri.

În Uniunea Sovietică, ca în alte țări, jetul de plasmă a început de aceea să fie folosit în sudură, în tăierea și depunerea metalelor, sferoidizarea particulelor etc. Extrem de avantajoasă e folosirea plasmăi în aplicarea învelișurilor de protecție peste piesele ce funcționează în medii agresive, în condiții de temperaturi înalte și viteze mari ale curenților de gaze. Cu ajutorul plasmăi se pot crea straturi de protecție — atît de necesare tehnicii moderne — chiar și din metale greu fuzibile cum sînt volframul, molibdenul, tantalul, niobiul. După cum numai plasma poate să realizeze un fenomen cu desăvîrșire nou în metalurgie și anume să obțină metale din oxizi de pulberi.

HIDROTEHNICA

Pulsul barajelor

Catastrofa s-a dezlănțuit în noaptea de 3 decembrie 1959. Pe neașteptate, 50 de milioane de metri cubi de apă din lacul de acumulare aflat în spatele barajului Malpasset s-au năpustit asupra orașelului Fréjus din sudul Franței. Năvalnicul torent, înaintînd cu viteză unui tren accelerat și pe o lățime de 1,5 kilometri, a măturat totul în cale : oameni, șosele, căi ferate, stîlpi de telefon etc. Dar, mai proaspătă în memorie este poate catastrofa de proporții similare abătută în toamna lui 1963 asupra unei provincii din nordul Italiei. Și în acest caz, construcțiile hidrotehnice n-au rezistat la presiunea apei, care a pornit la vale pustiind mai multe așezări.

Consecințele acestor întîmplări tragice sînt bine cunoscute. Ele nu trebuie să se mai repete nicăieri și nicicînd. Fiecare baraj nou construit trebuie să asigure o securitate totală hidrocentralei respective. Barajele trebuie calculate pentru orice nivel al apei din lacurile de acumulare ca și pentru orice regim de evacuare a apei prin deversor.

M. Markin și S. I. Hudeakov, specialiști sovietici în construcții hidrotehnice, au realizat un aparat care poate măsura atît presiunea apei în cădere cît și pulsul torentului. La baza construcției acestui prețios aparat se află o importantă descoperire a savantului D. I. Mendeleev. Suferind de o embolie localizată la piciorul drept, Mendeleev urma un tratament cu băi sulfuroase. Într-o zi, făcîndu-și obișnuita baie el a îndreptat asupra piciorului bolnav un torent de apă caldă dintr-un furtun cu oarecare presiune. Și a observat atunci că dacă terminația furtunului se află la 90—100 mm de picior, corpul simte niște „vibrații rezezi“.

Savantul a studiat apoi fenomenul mai amănunțit, în laborator, și a ajuns la concluzia că în suvoiul de apă apar izbitturi interne, că apa din torent pulsează. Prin urmare, dacă apa din torent pulsează, fundul rîurilor din zona barajelor este expus nu numai la loviturile exercitate de torentul în cădere ci și de forța născută din pulsația interioară. Pe baza acestor date și-au construit aparatul M. Markin și S. Hudeakov. Cu ajutorul lui și al altor aparate electrono-optice moderne, ei au făcut un mare număr de studii asupra fenomenului de pulsație a suvoiului de apă, care s-au soldat cu elaborarea unei formule pentru calcularea energiei valurilor și a unei legi privitoare la „viața“ căderilor de apă.

Formulele matematice rezultate din experiențele celor doi specialiști permit să se calculeze acum, cu precizie, pe modele, sarcina barajelor deversoare și a bazinelor de amortizare în orice sector al lor. Cunoscînd comportarea modelelor, proiectanții pot calcula cu precizie viitoarele construcții hidrotehnice.

Noua metodă de proiectare a fost utilizată în construcția hidrocentralei de la Ceboksari. Calcule matematice precise au permis constructorilor să reducă lungimea porțiunii betonate de pe fundul rîului în imediata apropiere a barajului de la 500 la 138 de metri iar grosimea stratului de beton — de la 5 la 2 metri.

Dar nici după ce construcția a fost înălțată după toate aceste canoane, cei ce răspund de securitatea ei nu-și întreprub observațiile. Zi și noapte, ei ascultă neconștient pulsul barajului. Vor să cunoască mai ales „comportarea“ lui în timpul cît lacul de acumulare continuă să-și adune apele și cînd barajul suportă sarcini hidrostatale uriașe.

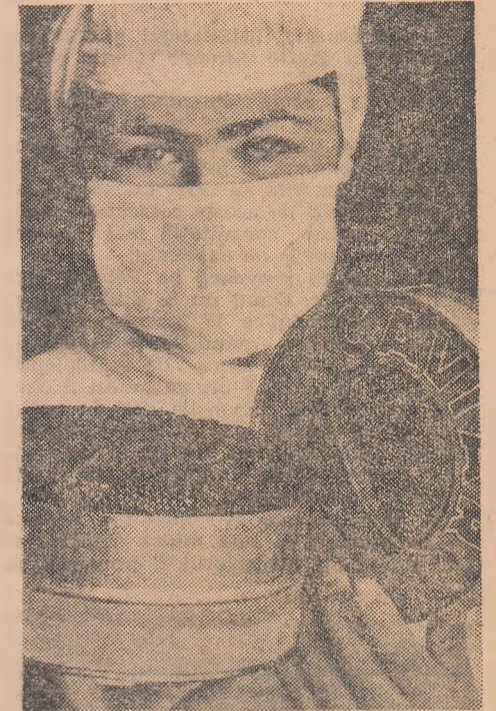
INDUSTRIE ALIMENTARĂ

Caviar

„Made în U. R. S. S.“

În Marea Caspică și delta Volgăi trăiesc sturioni de dimensiuni foarte mari : moruni, nisetri, păstrugi, ale căror icre, prelucrate, dau, se știe, apetisantele icre negre. Procesul de prelucrare este extrem de complex.

Icrele cu boabele cele mai mari se obțin de la morun, cele cu boabe mijlocii de la nisetri și cu boabe mici de la păstrugi. Cele mai gustoase sînt mai deschise la culoare, aproape cenușii.

Icrele negre „Made în U.R.S.S.“ se bucură de o reputație bine îndreptățită în toată lumea. Sînt nu numai cunoscute ci și unanim apreciate. Gurmanzii le socotesc o delicatose. Medicii le consideră un produs alimentar dintre cele mai nutritive. Chiar și copiii cei mai mofturoși le consumă cu plăcere.

MIJLOACE DE TRANSPORT

Succesul conductelor

După părerea specialiștilor sovietici, mijlocul ideal de transport al viitorului va fi conducta. Cele mai variate și neașteptate materiale au ajuns să călătorească astfel rapid și economic. În regiunea Stavropol, laptele adunat la stîni coboară printr-o conductă de polietilenă ; o tonă de lapte străbate în felul acesta în numai 18 minute o distanță de 3 km. Conducta este spălată cu apă la fiecare oră iar o dată pe zi cu o substanță dezinfectantă. Construirea unei instalații de prelucrare a laptelui care să deservască stîniile respective pe loc ar fi costat de trei ori mai mult decît conducta.

Dat fiind că în multe întreprinderi sovietice făina, bumbacul, cerealele sînt transportate de pe acum prin conducte cu ajutorul aerului comprimat, s-a trecut la elaborarea unor proiecte mai vaste. În Ucraina s-a planificat o conductă care va

— Dacă o să mă ascultați și o să mîncăți toată supa o să creșteți și voi așa de mari.

Materialul secolului : fibrele sintetice

BIOLOGIE

Omul și câmpul magnetic

Doi prieteni din copilărie au devenit după terminarea studiilor unul astronom, celălalt inspector de circulație. Vizitându-și într-o zi prietenul, astronomul a fost izbit de un grafic de pe masa de lucru a inspectorului de circulație.

— De când te ocupi cu activitatea solară? — l-a întrebat.

— Ce fel de activitate solară? — s-a mirat inspectorul. Graficul pe care îl vezi indică dinamica numărului de accidente în timp de un an în sectorul de care răspund.

Auzind aceasta, astronomul a scos din buzunar un grafic aproape identic și i-a spus prietenului:

— Iar asta arată dinamica numărului de pește în Soare într-un an.

Nespus de uimiți, prietenii au început atunci să compare și graficele pe alți ani și în toate cazurile au aflat asemănări izbitoare. Năucii de aceste coincidențe, s-au adresat, pentru consultații, mai multor specialiști, care le-au explicat:

Petele solare provoacă pe Pământ furtuni magnetice. Omul nu le simte dar aparatele astronomice le înregistrează. În timpul furtunilor, omul simte un fel de beție, mai exact o stare de somnolență. I se pare că mușchii organismului îi execută conștiințios comenzile dar, în realitate, ei acționează cu întârziere. Pentru pietoni, întârzierea nu are nicio însemnătate, pentru șoferi, însă, ea poate să fie cauza multor accidente.

De atunci încolo astronomul a început să urmărească cu mai multă atenție petele solare iar inspectorul îi prevenea pe

Biologii insistă asupra caracterului ciclic, asemănător cu cel solar, al producției de cereale, al cantității de pește prins, al rezultatelor vânătorii de animale cu blană, al înmulțirii lăcustelor... Și, ca o mărturie incontestabilă, citează exemplul arborelui sequoia. Fiecare al unsprezecelea înel al acestui uriaș este mai lat decât celelalte. Cercetând analele, medicii au descoperit că și epidemiile de ciumă, holeră, variolă au același ciclu... După cum în aceeași stare de dependență de Soare se află și crizele de epilepsie.

Intr-un cuvânt, Soarele se amestecă în viața noastră nu numai atunci când schimbă anotimpurile. Legătura lui cu biosfera este mult mai puternică și, lucru esențial, nu întotdeauna vizibilă. Problema modului în care câmpul magnetic influențează biosfera trebuia să fie soluționată experimental.

Celebrul medic francez Charcot a constatat încă în 1879 că dacă apropiem de ceafa unui ins hipnotizat un magnet, instrumentul metalic modifică imaginile vizuale transmise prin sugestie. Să ne imaginăm, de pildă, că un medic sugerează unui subiect că ține în mână un porumbel. Cel hipnotizat începe să mîngîie pasărea imaginară, să o dezmierde, dar dintr-o dată „simte” că pasărea a zburat. În clipa aceea, cineva a apropiat de ceafa subiectului un magnet. Când magnetul e îndepărtat, imaginea sugerată reapare. Prin urmare, câmpul magnetic influențează asupra activității creierului.

Se știe, însă, că mii de oameni lucrează astăzi în câmpuri magnetice puternice și nu le percep influența. În 1961 au fost difuzate în numeroase laboratoare de fizică din S.U.A. chestionare cu întrebări care priveau acțiunea câmpului magnetic asupra omului. Răspunsurile au dovedit că fizicienii nu percep influența câmpurilor magnetice dacă acestea au o intensitate mai mică de 20 000 oersted. Numai cei care aveau plombe în gură simțeau un gust metallic.

Și atunci, nu cumva concluziile lui Charcot sint greșite? Nu, experiențe similare au fost efectuate de L. L. Vasiliev, în 1921, la Leningrad și de G. A. Aminev, în 1963, la Kazan. Prin urmare, câmpul magnetic influențează, într-adevăr, activitatea creierului! Dar de ce este perceput numai în stare de hipnoză și cel mai adesea de oameni anormali din punctul de vedere psihic? Și de ce, în genere, despre influența câmpurilor magnetice, electromagnetice și de altă natură vorbesc mai ales schizofrenicii, în timp ce oamenii normali n-o simt?

Pentru unii, discuțiile despre biomagnetism au devenit în general un fel de simptom al unei boli psihice. Alții cred că bolnavii psihici devin, într-adevăr, mai sensibili față de câmpurile magnetice, dar că cei sănătoși nu-i iau în serios așa cum orbii nu-i cred pe cei cu vedere normală, oricît le-ar vorbi aceștia despre farmecul bolții cereștii.

Dar să ne întoarcem la experiențe. Există înși, căutători de apă, care, dacă în timp ce merg răsucesc între degete o nuia de salcie, pot să determine locul unde apa din sol se apropie mai mult de suprafață. În acest loc ritmul în care se răsucesc nuiaua se încetinește. În același mod pot fi descoperite și minereuri de fier. Am putea, deci, presupune că acești înși sensibili pot să perceapă cele mai neînsemnate abateri în intensitatea câmpului magnetic al Pământului.

Cercetări de laborator vin, într-adevăr, să confirme această presupunere. Căutătorii de apă au putut descoperi câmpuri magnetice artificiale cu o intensitate de mii de oersted pe un metru! Înseamnă, dar, că pentru perceperea câmpului magnetic nu este obligatorie starea hipnotică? Mai persistă, firește, oarecari dubii provocate de faptul că nu toți oamenii percep câmpul magnetic, ci numai cei sensibili.

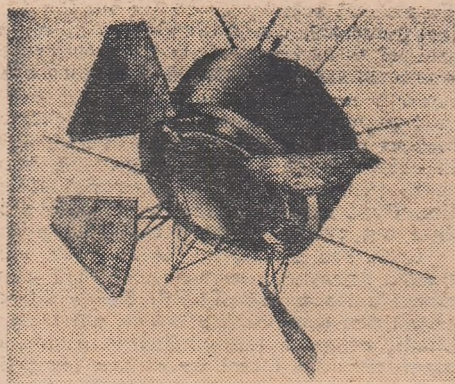
S-a dovedit, însă, că și oamenii normali pot percepe modificarea câmpului magnetic sub formă de explozie luminoasă. Această posibilitate era cunoscută încă la sfîrșitul secolului trecut dar, în 1963, N. A. Soloviov a demonstrat că poate fi perceput nu numai curentul electric ce apare la modificarea câmpului magnetic, ci chiar câmpul.

Dacă se administrează unei persoane o substanță excitantă și i se apropie de ceafă, fără să observe, un magnet, ea va avea tot felul de senzații optice. După îndepărtarea magnetului, senzațiile optice dispar. Astfel de experiențe au fost efectuate în 1948 la Institutul „Behterev”.

Iată deci că, deși în mod obișnuit oamenii nu percep câmpul magnetic, în condiții deosebite (stare de hipnoză, boală etc.) acesta poate fi perceput, cel mai adesea, sub formă de senzații vizuale.

I. Holodov

Candidat în științe biologice

Una din primele fotografii ale stației cosmice sovietice „Proton-1”, lansată la 16 iulie a.c. Multiplele misiuni pe care le are de îndeplinit „Proton-1” vor aduce, poate, lumină în înțelegerea fenomenelor care guvernează dezvoltarea galaxiilor sau chiar a întregului Univers.

ASTRONOMIE

Marte!

Bilanț provizoriu

Cea mai nouă realizare a științei cosmice sovietice, fotografierea părții invizibile a Lunii de către stația „Sonda-3” (ce și-a îndreptat obiectivele aparatelor sale asupra porțiunii din solul selenar care nu fusese fotografiată de o altă stație cosmică sovietică în 1959) confirmă o dată mai mult posibilitățile crescînde de investigații ale astronomiei. Pînă la totalizarea rezultatelor dobîndite de „Sonda-3” va mai trebui să treacă, însă, oarecare timp. Pînă atunci, astronomii sint ocupați și cu o altă serie de fotografii cosmice, cele făcute de „Mariner-IV”. Evident, rezultatele obținute de organizatorii acestei experiențe corespund cu ceea ce era rațional să se aștepte din partea unor fotografii făcute de la o distanță medie de 10 000 de kilometri: o depărire derizorie în comparație cu aceea dintre Pământ și Marte (215 milioane de kilometri), însă mare pentru camera de luat vederi. Nici un om de știință nu se aștepta că în felul acesta se vor putea dobîndi probe incontestabile asupra existenței sau inexistenței vieții pe Marte. Problema rămîne mai departe deschisă, deși se poate totuși afirma că s-a produs o deplasare în sensul vederilor celor care nu cred în existența vieții pe „planeta roșie”.

Ceea ce se aștepta, însă, și s-a și obținut era o viziune generală, dar documentată, asupra naturii topografiei marțiene.

O primă impresie este similitudinea dintre solul lui Marte și acela al Lunii. La fel ca și în acest ultim caz, solul marțian este brăzdat de cratere de toate dimensiunile și nu vădește nici o manifestare de activitate internă — mișcări de teren, explozii vulcanice — care ne-ar fi dat dreptul să considerăm Marte o planetă „vie”, așa cum este Pământul.

În același timp, savanții americani din Pasadena care au condus experiența cu „Mariner-IV” afirmă că acesta n-a descoperit nici un indiciu care să arate că ar exista sau că ar fi existat vreodată pe Marte apă. În cercurile științifice, însă, această afirmație nu este unanim împărtășită. Se știe, de pildă, că prof. Dollfus, de la Observatorul astronomic din Paris, e categoric în a afirma că a depistat vapori de apă pe Marte.

O cercetare mai detaliată pune în lumină următoarele aspecte:

1) Virsta planetei pare să fie cuprinsă între zece și cinci miliarde de ani.

2) Suprafața lui Marte e „bine conservată”; cu alte cuvinte atmosfera extrem de rarefiată a planetei n-a modificat scoarța marțiană de la formarea ei și pînă astăzi.

3) Mari sau mici, toate craterele par să aibă pantă dulce iar marginile unora din ele sint probabil acoperite de gheață. E foarte posibil ca aceste cratere, ce nu par să se deosebească calitativ de cele de pe Lună, sint de origină meteoritică; ele par foarte vechi — cîteva miliarde de ani — ceea ce ar însemna că atmosfera marțiană n-a fost nici în trecut mai densă decît astăzi. Dacă ar fi avut o densitate mai mare, ar fi protejat solul planetei de bolizii veniți din Cosmos.

4) În privința existenței vieții merită semnalată melancolică recunoaștere a cronicarului științific de la „New York Times” care era un partizan convins al existenței vieții pe alte planete și care s-a văzut silit să admită că: „Ideea că există sau a existat viață pe Marte a căpătat o lovitură puternică, poate chiar fatală”. Mai prudent, savantul american dr. Leighton a ținut să precizeze că: „Fotografiile nu demonstrează și nu elimină posibilitatea unei forme de viață pe Marte”. Oricum, însă, se poate afirma cu destulă certitudine că, chiar dacă ar exista vreo formă de viață, ea ar fi cit se poate de primitivă.

Vladimir Preskurov

S

Știința

CHIMIE

Manifestări și rezultate

Abia terminat al XX-lea Congres internațional de chimie teoretică și aplicată, capitala Uniunii Sovietice se pregătește pentru o altă mare manifestare: Expoziția internațională a chimiei în industrie, construcții și agricultură, care-și va deschide porțile la 11 septembrie. La lucrările Congresului au luat parte savanți din 38 de țări, la Expoziție vor fi reprezentate 20 de țări. Lucrările Congresului au pus în lumină, cu mare lux de amănunte, impetuoasă dezvoltare a cunoștințelor și tehnologiei chimice. Acad. Viktor Spițin a făcut ziaristilor sovietici și străini din Moscova o amplă declarație în cursul căreia a trecut în revistă cîteva din cele mai importante noutăți aduse de cele 600 de rapoarte de chimie anorganică și analitică.

Iată cîteva din punctele principale ale expunerii sale:

Purificarea prin absorbție a gazelor cu ajutorul sitelor moleculare a fost evocată atît sub aspect teoretic cît și sub aspect practic. Sitele moleculare sint alcătuite din cristale sintetice poroase, de dimensiuni foarte mici. Moleculile mari din substanțele supuse purificării sint separate de cele mici, ceea ce duce la un net progres în purificarea substanțelor gazoase și lichide.

Radiațiile atomice fac cu puțință realizarea unor reacții chimice imposibile în condiții obișnuite.

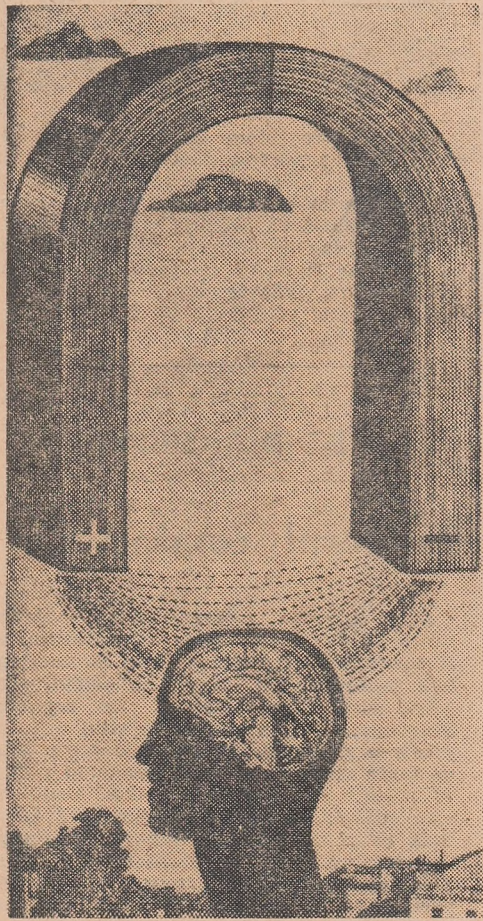
Cu acest prilej iau naștere atomi și radicali liberi extrem de activi și care-și găsesc aplicații practice. Sub acțiunea radiației se obține, de pildă, grefarea unui polimer pe alt polimer, ajungîndu-se la materiale plastice încă necunoscute și cu calități extrem de prețioase.

Explorarea spațiilor siderale a dat naștere unei noi ramuri: chimia cosmică. Aceasta a permis studierea reacțiilor nucleare care pot avea loc, sub acțiunea razelor cosmice, în materialele utilizate la construirea navelor spațiale.

În același timp, savanții vor să cunoască tot mai multe date despre compoziția chimică a pulberii cosmice și a meteoriților care populează spațiul interstelar sau cad pe planeta noastră, dat fiind că meteoriții păstrează în ei urmele unor întâmplări foarte vechi din istoria Universului.

Congresul s-a ocupat îndelung cu studiarea noilor materiale semiconductoare și a polimerilor anorganici. Tehnica tranzistoarelor are tot mai multe contingențe cu combinațiile chimice. Arseniatul de galiu și teluritul de cadmiu sint utilizați în laserele cu cristale pentru a spori energia fascicului luminos.

Din mulțimea aceasta de noțiuni teoretice se vor naște curînd perfecționări uimitoare care vor imprima un nou impuls industriei chimice.

șoferi de fiecare dată cînd urmau să izbucnească furtuni magnetice. Rezultatul: scăderea numărului de accidente.

Se spune că cele de mai sus s-ar fi întîmplat în Germania occidentală. Și au avut și o urmare la catedra de medicină legală a unui institut de specialitate sovietic. „De obicei, ne vin mai multe cazuri de sinucigași odată”, au constatat medicii de la acest institut. „Cînd ni se aduce unul, mai urmează sigur cîteva. Am observat că numărul sinuciderilor sporește în zilele cu activitate solară intensă”.

Ei voiau să spună astfel că Soarele dirijează pe Pământ nu numai viața, ci și moartea. „Se întîmplă uneori să ții o prelegere și să n-ai ce arăta studenților. Nu vin cadavre. Ce poți să faci?” — și-au continuat medicii respectivi observațiile. — „Dacă, însă, deschizi dimineața aparatul de radio și auzi un pocnet poți să fii sigur că în ziua aceea o să ai material pentru prelegere. În timpul furtunilor magnetice mortalitatea pricinuită de bolile cardio-vasculare, de cele de plămîni etc., crește sensibil”.

Informațiile acestea sint, evident, de-a dreptul zguduitoare. Pe baza lor medicii formulează niște concluzii care, la prima vedere, par neverosimile. Dar faptele vorbesc cu o logică implacabilă. Un grup de cercetători americani a descoperit recent o corelație incontestabilă între dinamica activității solare și... numărul de paturi ocupate în clinicile de psihiatrie.

Dar metodele matematice și-au găsit un larg câmp de aplicare nu numai în geologia zăcămintelor de minereuri solide, ci și în prospectarea petrolului și gazelor naturale, unde reduc considerabil sondajele. Și, cu toate că generalizarea metodelor matematice se lovește de unele greutăți ca, de pildă, pregătirea neîndestulătoare a majorității geologilor în acest domeniu, „regina științelor exacte” este folosită de pe acum cu succes de cercetătorii din Moscova, Leningrad, Novosibirsk și alte orașe din U.R.S.S. Așadar, nu peste multă vreme, datorită perspectivelor care i se deschid, geologia va deveni și ea o știință exactă.

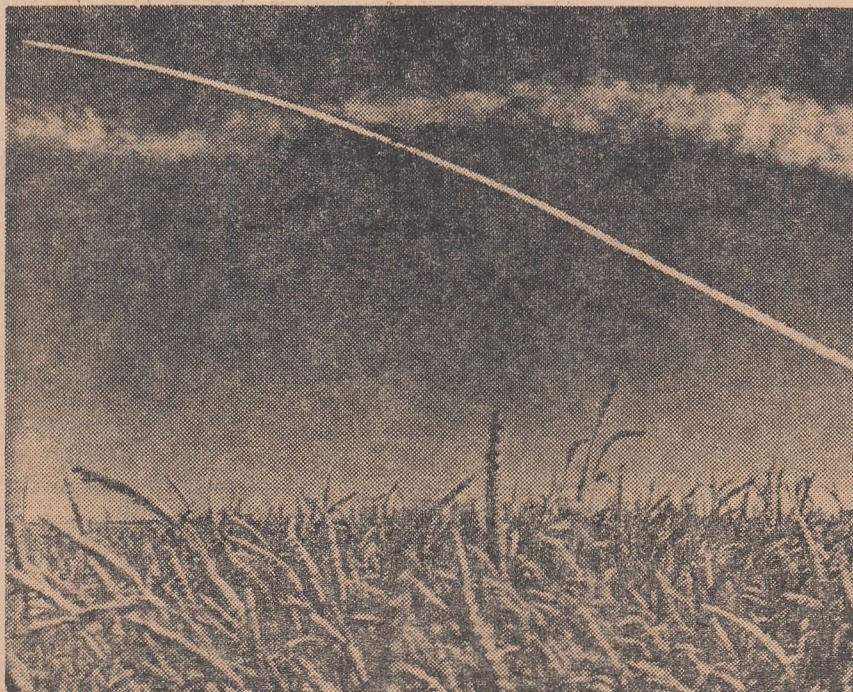
ARHEOLOGIE

Picturi rupestre
în Ural.

Vizitând, acum șaisprezece ani, grotă din Kapovaia — aflată în sudul munților Ural — un zoolog a descoperit pe pereții ei desenele unui cap de urs al cavernelor, unui mamut, unui ren și unui cal. Deplasându-se la fața locului, o expediție a Institutului de arheologie al Academiei de Științe a U.R.S.S., condusă de prof. O. Bader — specialist în paleolitic — a găsit drept autentic, însă, numai unul din desene (cel înfățișând calul), restul fiind „opera” unor vizitatori anonimi ai grotii, de dată mai recentă. Dar și acel singur desen autentic s-a dovedit a merita pe deplin deplasarea membrilor expediției — în treacăț fie spus în condiții nu dintre cele mai comode: 150 de kilometri (pornind de la Bielorokk), prin tundra, având ca mijloc de locomoție unori automobilul, alteori barca și foarte adesea... doar picioarele. Într-adevăr, era pentru prima dată când pe teritoriul U.R.S.S. se găsea un desen executat de mîna unui om care a trăit acum aproximativ 25 000 ani, adică în paleolitic. Începînd de atunci — mai exact din 1959 — expediția a revenit în fiecare vară, descoperind noi desene a căror vechime a fost confirmată — după cum relatează revista „Science et Avenir” — de rezistența lor de-a lungul vremii (cele datorite turiștilor puțin puțini și șterse de uzură fără a se da una celor autentice) și de straturile fine de calcar ce le acopereau, formate între epoca din care datează desenele și zilele noastre. „În momentul de față — a declarat nu de mult prof. O. Bader, referindu-se la bilanțul descoperirilor făcute între anii 1959—1964 — considerăm ca autentici șapte mamuți, doi cai și doi reni” (firește, e vorba de desene). Importanța acestor desene constă, după cum arată specialiștii sovietici, în faptul că lasă să se presupună existența în estul Europei a unui centru independent de pictură paleolitică, neprezentînd, însă, vreo diferență fundamentală în comparație cu cea cunoscută în vestul continentului. Cu toate acestea, mamuții găsiți pe pereții grotii din Kapovaia sînt, spre deosebire de cei reprezentați în desenele din Spania, de pildă, fără colți. Cît privește vopseaua folosită la desenele de la Kapovaia, ea s-a vădit a fi alcătuită — în urma analizei chimice efectuate — din pământ roșu (poate chiar ocră) și un liant de origine animală.

Prof. O. Bader și colaboratorii săi nu consideră încă încheiate cercetările, pregătind o nouă expediție care, poate, va aduce noi elemente.

FOTOGHICITOARE

Ce reprezintă această fotografie ?

(Citiți răspunsul în pag. 12-a)

DISCUȚII

Ce trebuie să credem
despre expertizele grafologice

Aristotel a vorbit, printre cei dintii, despre o anumită legătură între scris și personalitatea autorului lui. Suetoniu a făcut o caracterizare a scrisului împăratului August, trăgînd concluzii despre firea lui. „Expertize” similare pot fi întîlnite în multe tratate din antichitate și evul mediu. În cursul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea diletanții au fost înlocuiți de oameni ce s-au consacrat în întregime noii metode, care tot atunci și-a primit și numele de „grafologie”. Părintele ei e considerat francezul Hippolyte Michon, autorul voluminoasei lucrări „Tainele scrisului”.

Așa cum se întîmplă de multe ori în viață, excesul de zel face mai mult rău decît bine. În dorința de a o pune cît mai repede „în slujba practicii”, adepții cei mai înflăcărați ai grafologiei au reușit, treptat, să reducă interesul pentru studiul științific al metodei, accentuîndu-l pe cel utilitar. Oprită în evoluția ei către știință, grafologia s-a apropiat de hotarul șarlataneriei. Așa au început expertizele împărțite cu dărnicie în stînga și în dreapta; vocalele care rămîn neîncheiate în partea de sus ar denota bunătate și sinceritate iar cele neîncheiate jos făcîrnicie; o adresă plasată spre marginea stîngă a plicului ar arăta încredințarea și spre dreapta mărgînire etc. etc. Pentru ca autorul unui alt îndreptar grafologic să susțină tocmă contrariul.

Nu trebuie să fii specialist pentru a înțelege că orice acțiune, gest, cuvînt al unui om poartă amprenta personalității lui. Individualitatea omului răzbate și în modul său de a se exprima, de a umbla, de a rîde, de a strînge mîna. În ce privește scrisul, acesta e unicul act psihomotor al omului care, ca să zicem așa, se autoînregistrează. E un adevăr care merită a fi luat în considerație.

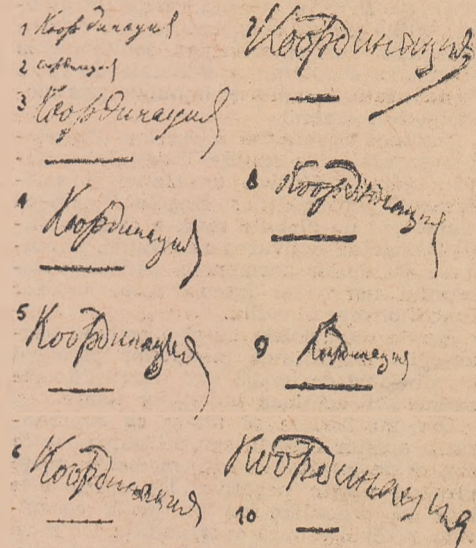
Scrisul e individual. Cîteva fraze, cuvinte sau chiar litere ori semne grafice: liniuțe, cruciulițe, cifre sînt suficiente pentru a putea stabili cine le-a scris. Există foarte mulți oameni care nu știu sau nu cred că însușirile individuale, permanente ale scrisului împiedică contrafacerea lui conștientă. Justiția a avut de-a face cu destui escroci care au încercat (dar n-au reușit) să păcălească știința și să-și schimbe scrisul.

Nimic din ce am spus pînă acum nu indică, desigur, că scrisul dezvăluie fără greș anumite trăsături de caracter, portretul psihologic al individului. Dar de aici și pînă la a nega cu desăvîrșire orice bază științifică a grafologiei e cale lungă. Și oare n-ar fi timpul să ne gîndim la reabilitarea grafologiei, să studiem cu atenție acuzațiile ce i se aduc, să valorificăm ceea ce e de valorificat ?

Nici un psihiatru nu se va arăta nepăsător față de scrisul pacientului său. Legătura dintre afecțiunile psihice și modificările survenite în scris a fost demonstrată de mult. Mai mult, scrisul semnalează cel dintîi tulburările sferei psihice. Analele științei consemnează cazuri cînd grave maladii psihice au putut fi diag-

nosticat cu multe luni înainte de apariția simptomelor evidente printr-o analiză atentă a scrisului.

Dar dacă scrisul oglindește stările patologice, e firesc să oglindească și particularitățile unei personalități normale ! Care sînt, însă, legile care determină legătura dintre scris și personalitate, formele con-

Trăsăturile individuale ale scrisului se mențin în ciuda tuturor eforturilor de a le ascunde. Urmăriți experiența fiziologului sovietic N. Bernstein: aceeași persoană a scris același cuvînt țînînd creionul în mîna dreaptă (1, 2, 3) și stînga (9), legat de încheietura mîinii drepte (4), de cotul mîinii drepte (5), de antebrațul drept (6), de talpa piciorului drept (7) și stîng (10) și chiar între dinți (8)...

crete de exprimare a caracterului în scris? Ele nu se cunosc încă și de aici rezultă vulnerabilitatea grafologiei.

Prin 1929 sau 1930, la Institutul de organizare a muncii din Kazan au fost efectuate o serie de experiențe, cu rezultate interesante, conduse de psihologul V. Berlov și grafologul D. Zuev-Insarov. Berlov a folosit metoda psihologică de diagnosticare (observații, discuții, chestionare) iar Zuev-Insarov metoda grafologică. Se înțelege, fiecare a lucrat independent unul de celălalt, dar cu același grup de oameni. Rezultatul a fost că aprecierile psihologice și grafologice au coincis în mare măsură. Cel mai mare procent de coincidențe l-a dat studiul unor trăsături de caracter cum sînt hotărîrea, energia, spiritul întreprinzător. În acest caz grafologii se orientează după aspectul geometric al scrisului (rînduri drepte, intervale egale, presiune egală) și după anumite forme ale liniilor. Experiențele au arătat, însă, că nu se pot trage concluzii din parafe, codițe și alte asemenea elemente ale scrisului.

Interesante cercetări grafologice se fac în Franța, prin completarea metodei intuitive a grafologiei „clasice” cu cele ale psihologiei științifice și statisticii. Matematizarea grafologiei a ridicat-o dintr-o dată în ochii scepticilor învețerați. Urmîrind curba scrisului de-a lungul vieții unui om, grafometria a stabilit indexuri care pot fi aplicate unui anumit tip de scris într-o anumită etapă a vieții. A fost elaborată, de asemenea, o „rețea” amănunțită de componente care dau circa 19 trilioane de combinații posibile și de aceea permit întocmirea unui portret detaliat al celui care scrie.

Grafometria nu face aprecieri despre bunătatea, cinstea, făcîrnicia, ocupația sau... culoarea ochilor subiectului, socotînd că nu sînt încă în posesia unor date suficiente. Ei determină doar gradul de dezvoltare a personalității, gradul de cultură, anumite deprinderi profesionale, sfera activă.

Cercetători de vază ca E. de Gobineau, P. Perron, Dorat ș.a. afirmă că grafometria permite de pe acum dezvoltarea aptitudinilor creatoare ale subiectului, imaginației, ca să nu mai vorbim de manifestările patologice ale psihicului.

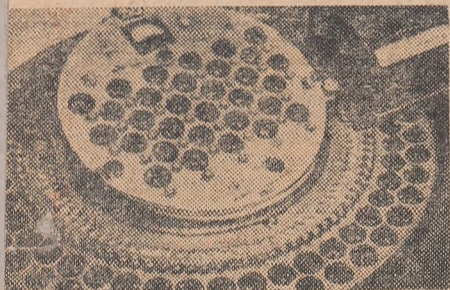
Grafologia sau, dacă vreți, grafometria, are, incontestabil, mari perspective. Ea ne va da informații despre dezvoltarea intelectuală și caracterului copiilor, ajutînd părinții și pedagogii să insiste, în procesul de educație, asupra anumitor laturi. Ne va îmbogăți cunoștințele de istorie, dezvăluîndu-ne caracterul conducătorilor de state sau ale marilor scriitori și artiști de odinioară. Și, în sfîrșit, va aduce la îndeplinire visul înțelepților din toate timpurile: „Cunoaște-te pe tine însuși !”

Arkadi Vaksberg

GEOLOGIE

Metodele matematice
în cercetarea
absolului

Dacă acum douăzeci de ani un paleontolog ar fi fost întrebat ce legătură există între disciplina sa și matematică, între leontologie și teoria probabilităților, să zicem, ar fi rămas nedumerit, ba chiar ar fi învinuit interlocutorul de glume la locul lor. Astăzi, însă, o asemenea încredere nu mai pare de fel paradoxală. Ici în ultimii ani matematica, și mai ales

Mașina de calculat „S-2”, utilizată de geologii sovietici, este alimentată de o baterie de 2,4 volți

teoria probabilităților, și-a cucerit un loc de seamă în toate domeniile geologiei.

Materialul cu care lucrează geologul este roca de rocă pe care o culege. Mostrele de rocă sînt supuse analizei, deoarece nimeni nu poate cunoaște dinainte elementele chimice pe care le conține, duritatea, porozitatea și celelalte însușiri care le caracterizează. Geologii sovietici s-au gîndit să folosească pentru aceasta pe de o parte teoria probabilităților, știința care studiază legile schimbărilor accidentale, iar pe de altă parte statistica matematică care studiază datele real observate.

Se știe că geologul își procură mostrele de rocă, le analizează și obține unele rezultate. De multe ori el se și întrebă însă: merită să lucreze în continuare în sectorul de unde a obținut mostrele ? Bazîndu-se, de exemplu, pe sărăcia unor mostre, el poate renunța la munca de cercetare, socotînd că sectorul respectiv nu oferă nici o perspectivă. Dar dacă ar stabili un model matematic și ar defini adevăratul caracter al repartiției elementului folosit ca sursă de căutare, el ar putea conchide, uneori, că probabilitatea de a descoperi mari rezerve de minereu este mare și că, deci, sectorul nu trebuie abandonat.

E adevărat, geologii lucrează de foarte multă vreme fără să folosească teoria probabilităților și asta nu i-a împiedicat să descopere zăcămintele de minereuri utile ! Cu toate acestea vechile metode, vechile condiții de lucru, de colectare a materialului necesită cheltuieli mari, în timp ce metodele statisticii matematice asigură obținerea unor concluzii sigure cu un mic număr de date și folosirea integrală a datelor existente.

Nu de mult, D. Rodionov, directorul Institutului unional de mineralogie, geochimie și cristalochimie a elementelor rare, împreună cu profesorul I. Prohorov și V. Zolotariov, candidați în științe fizico-matematice, au elaborat un nou procedeu de control pentru depistarea zăcămintelor de minereuri rare utilizabile în industrie. Datorită acestui procedeu, posibilitățile de cercetare, de „treccere pe de lături” s-au redus mult iar numărul analizelor necesare a scăzut de trei ori.

TEMA DE SEZON

Razele ultraviolete și sănătatea

Despre „ultraviolete” se vorbește frecvent o dată cu venirea sezonului cald, când radiațiile solare sînt mai „darnice” cu noi.

Într-adevăr, radiațiile solare influențează organismul mai ales prin razele ultraviolete pe care le conțin. Razele ultraviolete au multiple efecte favorabile. Ele contribuie, în primul rînd, la transformarea unor substanțe din organism în vitamina D. Prin aceasta razele ultraviolete influențează creșterea și dezvoltarea sistemului osos și muscular, contribuie la asimilarea substanțelor minerale de către celulele organismului și îmbunătățesc metabolismul general.

Acțiunea favorabilă a razelor ultraviolete se răsfrînge asupra întregului organism prin: activarea circulației și ameliorarea proprietăților singelui, sporirea numărului de globule roșii, a coagulabilității singelui, activarea respirației, stimularea secrețiilor hormonale, excitarea sistemului nervos și intensificarea tuturor funcțiilor organismului.

Razele ultraviolete au și o acțiune bactericidă. Majoritatea microbilor patogeni (producători de boală) sînt distruși foarte repede sub acțiunea radiațiilor solare.

Dar nu trebuie să uităm că supradozarea acestor radiații sau utilizarea lor în cazuri de contraindicații medicale poate produce efecte negative. De aceea este bine să procedăm cu prudență, consultînd medicul asupra oportunității lor și să expunem organismul treptat acestor raze.

Nu este recomandată iradierea cu raze ultraviolete în o seamă de boli ca: hipertiroidism, tuberculoză activă, boli de piele, hipertensiune arterială, boli de inimă.

Dozarea necorespunzătoare a expunerii la razele ultraviolete poate provoca sau agrava unele boli de ochi, boli de piele, boli de inimă, poate produce arsuri, surmenaj sau stări de șoc caloric. Aceste efecte se pot înrăutăți și mai mult datorită unor medicamente (de exemplu datorită chininei) pe care le ia cel ce se expune la raze.

Pentru multe boli, mai ales ale copilului, razele ultraviolete reprezintă, însă, un puternic mijloc terapeutic. Astfel, una din metodele cele mai eficiente de tratament al rahitismului este expunerea copilului la acțiunea radiațiilor ultraviolete naturale sau artificiale. Toate formele de tuberculoză a pielii, a sistemului osos și a diferitelor organe interne beneficiază de acțiunea razelor ultraviolete dacă acestea sînt aplicate sub control medical.

Anemiile ușoare, anemiile incipiente, debilitarea fizică, limfatismul sînt favorabil influențate.

Organismul trebuie expus la soare sau aparate (lămpi de cuarț cu vapori de mercur etc.) numai după un program stabilit de medic. Se va începe cu un timp scurt, de cîteva minute, cu schimbarea succesivă a regiunilor expuse, cu folosirea timpului de dimineață, cînd sînt mai puține raze și se va continua cu expunerea mai îndelungată spre miezul zilei. Se va evita expunerea în orele prînzului și se va feri expunerea capului. Radiațiile ultraviolete sînt mai puternice în apropierea mării, dar ele sînt prezente pretutindeni și expunerea corpului pentru a le „primi” se poate face oriunde. Razele ultraviolete sînt mai bogate pe cer senin, la miezul zilei, în mijlocul verii, în locurile deschise și curate și sînt aproape inexistente pe cer noros, în timpul iernii și în orașele industriale. Reducerea care are loc în marile orașe datorită impurificării aerului merge pînă la 50 la sută, cum a

fost determinată la Paris, Berlin, Lenin-grad etc. — nemaisocotînd că orașeanul trăiește „ascuns” de razele ultraviolete.

Îată de ce o „cură de ultraviolete” este salutară pentru mari și mici, este un factor necesar cu care omul s-a obișnuit de la apariția sa pe pămînt, dar pe care condițiile de viață i-l îndepărtează uneori.

Dr. M. Barnev

— De cînd ne-am văzut ultima dată, am slăbit douăsprezece kilograme.

— Mă bucur foarte mult, cu atît mai mult cu cît te-ai așezat pe pătura mea!

LEXICON MEDICAL

Ce este examenul citovaginal

Funcționarea unei glande cu secreție internă poate fi apreciată fie determinînd cantitatea și calitatea produselor sale, fie analizînd efectele ei asupra unor organe mai ușor de explorat.

Astfel, funcția endocrină a ovarului poate fi cercetată fie dozînd hormonii ovarieni din singe sau urină, fie examinînd unul din organele care prezintă modificări ciclice paralele și ritmate de ciclul secretor al ovarului. Se știe că organele genitale ale femeii (trompele uterine, uterul și vaginul) suferă în cursul unui ciclu menstrual modificări legate și condiționate de secreția hormonală ovariană.

Cele mai importante modificări sînt „vizibile” la nivelul mucoasei vaginului, care devine astfel o „oglindă” a activității hormonale. Dacă se prelevează din interiorul vaginului puțină secreție de pe mucoasă și se cercetează pe o lamă la microscop celulele prezente, se obține un examen citovaginal.

După numărul, forma și colorația celulelor și a nucleilor, se poate deduce activitatea secretorie a ovarelor. Pentru un examen complet se recoltează 4—5 lame, luate la diverse intervale între două menstruații (a 7-a, a 14-a și a 21-a zi de la prima zi a menstruației). Pentru a se obține un examen concludent trebuie tratate în prealabil eventualele inflamații ale vaginului, iar cu 24 de ore înainte se recomandă interzicerea irigațiilor vaginale și repaus sexual.

Cum se interpretează rezultatul? În mod normal există o curbă a celulelor vaginale. În primele zile după menstruație, celulele acidofile (colorate în roșu) sînt puțin numeroase: 5—10 la sută, predominînd cele bazofile (colorate în albastru). O dată cu ovulația, celulele acidofile ajung să fie mai numeroase decît bazofilele (55—65 la sută). În ziua a 21-a a ciclului, numărul acidofilelor nu depășește

20 la sută, ca apoi să scadă iar pînă la apariția menstruii.

La femeile cu hiperfoliculinemie (exces de foliculină), procentul de acidofile poate ajunge la 80—90, în timp ce în insuficiența foliculinică acidofilele sînt rare (25—30 la sută).

Examenul citovaginal executat corect și bine interpretat exprimă destul de fidel „tabloul hormonal” al ovarului și dă indicații prețioase pentru conduita terapeutică. Fiind cu totul inofensiv și comod atît pentru pacient cît și pentru medic, acest examen a intrat în practica curentă și trebuie făcut ori de cîte ori există tulburări hormonale.

Dr. S. M. Moreinis

E BINE SĂ ȘTIM

Tetanosul

Tetanosul este o boală infecțioasă acută dar necontagioasă, provocată de toxina bacilului tetanic. Această toxină se împrăștie în organism și se fixează pînă la urmă pe celulele motorii ale sistemului nervos, producînd o stare de contractură tonică permanentă a mușchilor voluntari, la care se adaugă crize de contractură paroxistică. Pentru ca o persoană să facă tetanos este absolut obligatoriu să prezinte o plagă, să existe o „poartă de intrare” traumatică: pielea de la nivelul membrului cel mai adesea, uterul, ombilicul, tubul digestiv în cursul operațiilor abdominale.

Se mai adaugă o seamă de factori favorizanți cum ar fi: o plagă cu margini neregulate, profundă, care conține țesuturi „sfărîmate”, corpi străini (praf, noroi); debilitatea, surmenajul; o intervenție chirurgicală etc.

Cînd există aceste condiții, spori bacilului tetanic, răspinși pretutindeni în natură, pătrunși în plagă se transformă în bacili tetanici. Ei se înmulțesc, fără a se împrăștia în organism, dar toxina (otrava) secretată de ei se difuzează atît pe cale nervoasă, cît și prin circulația singelui, ajungînd în cele din urmă la măduvă și în creier, pentru care „afinitatea” toxinei este foarte mare.

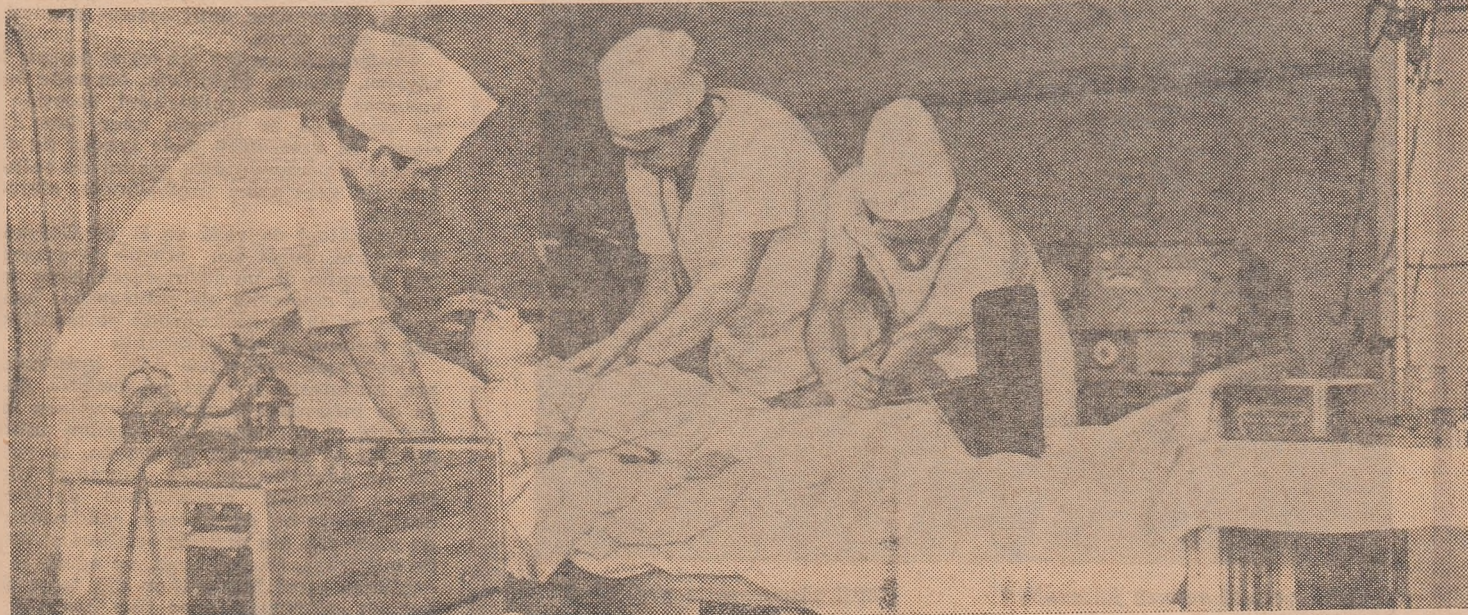
Vom insista mai puțin asupra simptomelor produse de tetanos — caracterizate, în general, prin contracturi generalizate, crize de contracturi paroxistice, febră, — pentru a ne ocupa mai ales de prevenirea acestei boli.

Profilaxia tetanosului se axează în primul rînd pe o serie de măsuri generale. Orice plagă va fi ferită de contactul cu materiale tetanogene (praf, noroi, pămînt fărîmițat, bălegar etc.). Se va acorda o grijă deosebită plăgii ombilicale a nou-născutului. Dacă plaga s-a produs se vor lua măsuri chirurgicale: curățirea radicală a plăgii, extragerea eventualelor corpi străini, precum și măsuri chimioterapice: se va face dezinfectia plăgilor cu soluții oxidante, se vor aplica sulfamide sau penicilină.

Ca măsuri speciale se recomandă profilaxia cu ser antitetanic. Această profilaxie, care va fi stabilită de medic de la caz la caz, este în special indicată în plăgi zdrobite, arsuri infectate, plăgi ombilicale, orice plagă „contaminată” cu pămînt.

Vaccinarea antitetanică de masă care se practică la întreaga populație infantilă și la muncitorii din medii tetanogene, este cea mai bună măsură profilactică împotriva tetanosului. O vaccinare completă antitetanică, urmată după un an de un rapel, dă o imunitate de cinci ani împotriva tetanosului.

Dr. S. Sergheev

Un caz grav, în aparență fără speranță. Dar medicii-reanimatori de la spitalul clinic nr. 50 din Moscova au alungat și de data asta moartea

Poșta medicului

MIHAI MOISESCU — Ploiești: 1) Într-o vîr, medicina a cunoscut multe perioade stagnare din cauza cutilui excesiv pentru diție. În acele momente tot ce era „vechi” considerat valabil și tot ce era „nou” era vit cu suspiciune. Epoca noastră riscă să cadă în exagerarea opusă. Desigur, progresele extraordinare realizate în ultimele decenii expune această atitudine dar nu o justifică. Există în „medicina tradițională” terapeutici prețioși care merită aplicate fără prejudecată și disp. De aceea în paginile noastre îi vom acorda rol important. 2) Vom ține seama de celelalte sugestii pe care ni le faceți.

ION VOICULESCU — Albești (Muscel): În principiu, tratamentul cu ape sulfuroase e indicat în afecțiunile dv., dacă nu există contraindicații generale care exclud cura balneară. 2) Cu toată voga pe care o are, Ateroid-ul vindecă ateroscleroza dar o influențează vorabil. Corespondentul românesc despre el nu scrie și în curs de elaborare. 3) recomandăm să respectați regimul prescripției și să faceți serii lunare de 12—15 zile vitamină B₁ (0,025 i.m.) asociată cu B complex, 3 pe zi, vitamina C 200 mg pe zi, rutin (tosid) 3 pe zi și, eventual, hipotensiv de hiposerpil 2—4 comprimate pe zi, după stabilirea de medic.

T. B. — Vaslui: 1) Ionoforeza cerebrală clorură de calciu sau iodură de potasiu are efecte terapeutice minime. Este greșită concepția că internarea într-un serviciu a unui bolnav cu sechele de accidente vasculare cerebrale (hemipareză, hemiplegie etc.) ar fi justificată primul rînd de efectuarea ionizărilor. 2) Ta dv. fiind un mare hipertensiv, acest tratament este chiar contraindicat. 3) Aveți încredere în medicul specialist care vă îngrijește părinte și nu-l mai „verificați”.

JIANU TOMA — Darabani (Negru Vodă): Vă mulțumim pentru aprecieri și sugestii, privința răspunsurilor date în cadrul „poștei” cînd problemele sînt de interes general lăsa să se înțeleagă despre ce este vorba și în rim cu litere groase noțiunea la care se referă Rubrica „La întrebările cititorilor” răspunde, asemenea, dezideratului formulat de dv. 2) E vorba de o malformație care, datînd din copilărie, nu se mai poate remedia nici chiar prin mișcare.

E. L. — Cîmpina: 1) Întepăturile de albi pot da, la persoane care vădesc o sensibilitate anormală la veninul de albine, accidente grave pînă la colaps. Semne grave de șoc și opriri inimii cu edem pulmonar acut pot fi produse chiar de întepătura unei singure insecte, dar ea s-a produs într-o venă sau arteră. Simptome grave sau chiar mortale de șoc anafilactic apară prin simple întepături ale pielii la sensibilizați. Se pare că dv. aveți o sensibilitate specială de vreme ce fenomenele produse sînt atît de intense. 2) Tratament preventiv există. Singurul lucru pe care îl aveți de făcut este să renunțați la stupi.

AIBA N. — Sinaia: O sarcină care durează pe 10 zile termenul nașterii se consideră sarcină prelungită. După stabilirea diagnosticului, dacă nu există semnele unor „obstacole canonice”, se încearcă declanșarea artificială a nașterii. 2) Administrarea de chinină în asemenea cazuri este contraindicată, intrucît produce suferința fătului.

EVY — Dorohoi: Aveți o vîrstă la care „tușările” conformației corporale se vor face de la sine pe parcurs. Reduceți apa, sarea, dulciurile, făinoasele, grăsimile și sosurile din alimentație. Ca exerciții de gimnastică vă indicăm cele recomandate în volumul recent apărut „Cultura fizică și sănătatea” de dr. Ion Drăgan (Editura medicală 1965) la capitolul respectiv.

M. S. — Iași: 1) Sintem de acord cu dv. regimul e uneori un „supliciu”, dar în cazul de el valorează mai mult decît tratamentul. 2) Un mare dermatolog, Sabouraud, spunea că un dintre secretele păstrării frumuseții și tinereții tenului este buna dispoziție și voioșia. Trebuie să precizăm că risul „întinereste”, el realizează un adevărat masaj al mușchilor feței. Deci, puțină cremă și mai multă veselie.

NINA P. — Constanța: 1) Copilul dv. are greutatea și înălțimea corespunzătoare vârstei. 2) Nu trebuie să-i dați toate jucăriile deodată. Acesta îi distrage atenția, îl face să treacă repede de la o jucărie la alta, iar pînă la urmă să nu mai aibă interes pentru nici una din ele. De aceea este recomandabil să dați cîte una-două jucării schimbîndu-le periodic.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

ii eroi

Verei Panova

Galina Panova colaborează din nou cu scenograful. De data aceasta nu e vorba de scenarizare, ci de un scenariu original, reînnoșit și solicitat regizorul V. Venkov. Titlul scenariului și al viitorului film este modest, poate chiar puțin prozaic: „Așezare muncitorească”. Dar autorul l-a ales anume ca să-și dezvăluie început convingerea că banalul, cunoscutul, obișnuitul sunt importante și că neprevăzutele surse de frumusețe.

„Așezare muncitorească” scriitoarea este fidelă problematicii favorite a regizorului ei. Scenariul este o cronică a vieții în orașel muncitoresc, începută după război și dusă până în zilele noastre. În al acestei dramatice zugrăviri stă în primul rând invalidul Leonid Pleșceev, în vârstă din război.

Galina Panova a dat personajului o înfățișare simplă, lineară. Dar sub ea se ascunde un caracter complex, sfîșiat de dorințe și aspirații contradictorii. Leonid Pleșceev a fost, înainte de război, un tânăr vesel din orașel. Băiat vesel, de farmec, nepăsător, el trăia ușor și îi mergeau în plin. Dar războiul l-a răsturnat cu o experiență tragică. Întors acasă, vederea, a hotărît, în cumplita lui durere, că de-acum încolo viața trebuie să-i fie ască pentru ireparabilele pierderi. Leonid Pleșceev, în patima beției, se dă pe spinarea soției și a băiatului, fiind fără scrupule jertfa făcută pe altarul durerii. În spatele acestei atitudini impuse de conjunctură tragică, se ascunde totuși o natură omenescă bună: invalidul simte de rușine — față de el, de băiat, de ceilalți oameni, rușine îngropată adînc în carapacea vorbelor de justificare în fața de rost. Se va scurge multă lacrimă, oamenii îl vor ajuta să înțeleagă viața, până cînd Pleșceev își va recăpăta demnitatea în viață.

Soțul lui Pleșceev trăiesc, lucrează, se bucură și se bucură oamenii desenați cu această mină de maestru: aproape bătrina Polina, rămasă văduvă cu patru copii și foarte tinăra văduvă Polina, care evoluează cu disperare și durere împotriva destinului pentru viața-i netrăită și singurătății; soții Prohorov, care își poartă cu reșea neîmpăcată suferința pricinuită de pierderea unicului lor fiu; soția lui Pleșceev, Maria, care a trecut, ca și alții, prin stoicism prin coșmarul războiului și care s-a fîșit cînd ceasul cel greu a sosit.

Regia interpretului pentru rolul personajului principal, Leonid Pleșceev, a fost surprinzătoare și surprinzătoare. Venkov s-a oprit asupra lui Oleg Borisov, un actor de comedie, care, după ce a reluat presa sovietică, este o revelație în redarea caracterului dens, îmbibat cu elemente dramatice, lirice, excentrice ale lui Pleșceev. Cunoscutul Viktor Avdeyko îi dă o strălucitoare replică în rolul arășului de front al infirmului, Grigori Gherasimov.

Iulia Scutaru

și poetica Aliona, vinzătoare într-un magazin de discuri, care trăiește o frumoasă și tinerească poveste de dragoste cu un siberian, continuă și dezvoltă trăsăturile de caracter ale primei eroine: avînt romantic, lirism cald, dar și luciditate și responsabilitate de om preocupat de problemele mari ale existenței.

După cele două filme, se considera că ecranul sovietic s-a îmbogățit cu o nouă interpretă lirică. Dar Galina Polskih s-a întâlnit cu Grigori Ciuhrai, acest Columb neobosit, care i-a „descoperit” pe Izolda Izvițkaia, Nina Drobișeva, Janna Prohorov, Vladimir Ivașov. Ciuhrai a intuit în Galina Polskih calități care ieșeau din sfera interpretării lirice. Și nu s-a înșelat. Personajul pe care i l-a încredințat în noul lui film, „Au fost odată un moș și o babă”, este dramatic, o ființă în luptă pentru fericire, pentru dragoste. Rolul a rețențat arta tinerei actrițe de a dezvălui fără

cuvințe profunzimele personajului său, o interpretare de un laconism maxim, într-un cuvînt, generoase calități cinematografice.

Iată pe scurt biografia artistică a tinerei actrițe Galina Polskih, care a părăsit anul acesta băncile Institutului de cinematografie din Moscova (a studiat în clasa celebrului regizor și pedagog Serghei Gherasimov) nu numai cu o diplomă excelentă, ci și cu o solidă popularitate.

REFLECTOR

● Eva Ladijenskaia, regizor-montaj, căreia i se datorește montajul unor filme foarte populare („Volga-Volga”, „Cale luminoasă”, „Normandie-Niemen”, „Nouă zile dintr-un an” etc.) a fost distinsă cu titlul de maestru emerit al artei.

● Nuvela lui I. Lavrov „Întîlnire cu minunea” a stat la baza scenariului „Drumul spre mare” semnat de Iosif Olșanski, pe care îl turnează regizoarea I. Poplavskaia. Patru actori cunoscuți interpretează rolurile principale: Alexei Gribov, Oleg Tabakov, Gheorghii Vișin și Boris Novikov.

● „Cum am devenit regizor”. Cărți-albume cu acest titlu vor fi în curînd publicate de Biroul de propagandă a artei cinematografice sovietice. În paginile lor regizori celebri vor vorbi despre specificul profesiei lor, vor povesti despre actorii cu care au lucrat. Printre autori semnalăm pe Serghei Gherasimov, Ivan Pîrlev, Mihail Romm, Grigori Ciuhrai, Alexandr Alov, Vladimir Naumov. Operatorii I. Gricyus („Hamlet”, „Iolantha”) și V. Iusov („Copilăria lui Ivan”) scriu lucrări intitulate „Cum am devenit operator”.

● Mihail Șolohov s-a întâlnit recent cu cele două Axinii cinematografice: Emma Teșarskaia, interpreta celebrului personaj șolohovian în prima ecranizare a „Donului liniștit” și Elina Bistișkaia, care a interpretat-o pe frumoasa și apriga cazacă în filmul lui Gherasimov.

● Regizorul V. Petrov turnează la „Mosfilm” „Făurirea tunetului”, pe motivele povestirii cu același titlu a lui Iakov Golovanov.

MUZICĂ

Concursul

„Ceaikovski”

Concursul internațional „Ceaikovski” și-a cucerit o certă autoritate în lumea melomanilor de pretutindeni. Primele două ediții ale acestei mari competiții au consacrat cîțiva străluciți interpreți, care se bucură astăzi de o faimă mondială. De fiecare dată, concursul de la Moscova a adus elemente noi: rîndurile participanților au crescut, s-a îmbogățit programul. La prima ediție s-au întrecut numai pianisti și violoniști, la al doilea concurs li s-au adăugat violonceliști, iar la anul, cu prilejul celei de a treia întîlniri, vor „lua startul” și soliști vocali. Cifrele oglindesc și ele această situație: în 1958 competiția de la Moscova a reunit 61 de interpreți, în 1962 a adunat 131 de interpreți din 31 de țări, iar în 1966 se contează pe un număr de 250 de tineri soliști din 35 de țări. Din juriu vor face parte cincizeci de personalități prestigioase din lumea muzicală.

Cum pînă la data începerii concursului — 30 mai 1966 — a rămas mai puțin de un an, pregătirile se desfășoară intens. Organizatorii au trimis în peste 70 de țări afișe și prospecte cuprinzînd condițiile și programul concursului, tipărite în cinci limbi. Interpreților străini li se vor pune, de asemenea, la dispoziție partiturile muzicale ruse și sovietice necesare.

Pentru o mai bună popularizare a concursului internațional „Ceaikovski” se vor difuza în străinătate filmele „Concursul Ceaikovski” și „Primăvara muzicală”, vor fi emise serii de timbre speciale, se vor edita buletine.

În momentul de față se apropie de sfîrșit verificarea candidaților sovietici. Pînă acum au avut loc concursuri la Tașkent (pentru Asia mijlocie și Kazahstan), Riga (pentru Belorusia, Letonia, Lituania, Estonia, R.S.S. Moldovenească), la Tbilisi (pentru Gruzia, Armenia și Azerbaidjan), la Kiev (pentru Ucraina). Numărul participanților la aceste concursuri a fost de 309. În octombrie, cîștigătorii lor se vor înfrunța la scara unională la Moscova.

Grupul de participanți sovietici (cite șase pentru fiecare disciplină de concurs) va fi definitivat după o audiere, în februarie 1966, a tuturor candidaților, inclusiv laureații celorlalte concursuri. Vîrsta candidaților este limitată: pentru instrumentiști de la 16 la 30 de ani, pentru soliști vocali de la 20 la 33 de ani.

Cel de al III-lea concurs internațional „Ceaikovski” va fi, fără îndoială, o nouă sărbătoare a artei muzicale mondiale și va contribui la o mai bună cunoaștere și apropiere între popoare.

— Ana Ivanova, concertul s-a terminat!

Desene de B. Savkov

Examenul sunetelor

La Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. s-a deschis o secție unde vizitatorii pot vedea aproape toate genurile de instrumente muzicale fabricate în U.R.S.S. Numărul exponatelor trece de patru sute, dintre care șaptezeci sînt pianine și plane. Bine reprezentate sînt instrumentele experimentale și electrice, diferitele variante ale unora și acelorași mărci.

La loc de onoare este expus elegantul pian „Estonia”, distins cu premiul la cîteva expoziții internaționale și căruia doi celebri maeștri ai claviaturii ca Lev Oborin și Van Cliburn i-au dat nota maximă.

Dar expoziția este interesantă nu numai prin tematica și dimensiunile ei, ci și prin faptul că instrumentele muzicale sînt obiecte de concurs. Timp de o lună reprezentanții ai fabricilor de specialitate, experți recunoscuți, pictori vor studia cu atenție instrumentele, înfățișarea lor, le vor verifica sunetul. La această expoziție-concurs vor participa activ și vizitatorii,

pentru care se vor organiza concerte simfonice și programe solistice.

Examenul instrumentelor muzicale se va încheia printr-o amplă dezbateră care va desemna pe învingători. Iar aceștia vor fi recomandați pentru producția de serie.

COREGRAFIE

Ritmul de foc

al „Lezghinkăi”

„Lezghinka” este un dans atît de caracteristic pentru ritmurile trepidante ale coregrafiei populare a Daghestanului, încît e folosit de obicei ca nume generic pentru toate dansurile muntenilor caucazieni, dansuri care îmbină bărbăția aspră cu un temperament debordant. Poetul Rasul

Gamzatov spune, de pildă, despre dansurile pămîntului său natal că „ar învia și morții”.

În Daghestan dansează toți — de la mic la mare. Tradițiile coregrafice populare, transmise cu grijă din generație în generație, se pierd în negura veacurilor. Dansurile daghestane sînt de o rară plasticitate. Ritmul amețitor, degajarea și ușurința aeriană a dansatorilor sînt întregite de o nespusă grație și armonie.

Aceste calități ale coregrafiei populare daghestane sînt cultivate cu grijă de ansamblul „Lezghinka”. Înființat în 1959 prin strădaniile maestrului de balet Tanho Izrailov, ansamblul și-a cucerit o rapidă popularitate nu numai în Uniunea Sovietică ci și în afara hotarelor ei. Dansatorii daghestani au evoluat cu succes în Franța și Cehoslovacia, China și Ungaria, R.F.G. și R.D.G.

Repertoriul „Lezghinkăi” cuprinde dansuri a optsprezece naționalități — avari, kumici, lezghini, laki, tateci, dagheți și alte popoare care conviețuiesc armonios în Daghestan. Toate sînt cuceritoare prin tinerețea, forța, frumusețea, veselia, poezia și grația lor. Dansurile „Lezghinkăi” sînt construite adesea pe ideea întrecerii între tineri care își măsoară puterile și abilitatea. Așa este dansul avar „Întrecerea”, sceneta coregrafică „După o zi de muncă”, unde alternarea ritmurilor și mișcărilor pline de virtuozitate creează efecte uimitoare. În dansul avar „Munteanca mea” nu se mai întrec flăcăi, ci o fată și iubitul ei. E un dans iute, avîntat, bazat pe amețitoare sărituri și piruete.

Dar ansamblul abordează și teme actuale. Un mare succes al colectivului — tabloul coregrafic „Untukulți” — construit pe legende despre vitejia muntenilor, a fost îmbogățit cu un conținut contemporan: strălucita comportare a popoarelor Daghestanului în lupta cu fasciștii, care au pătruns în Caucazul de nord în vara anului 1942. Mișcărilor întregii suite sînt stăpînite, expresive, împrumutînd ceva din gravitatea și solemnitatea temei.

Una dintre cele mai strălucite compoziții ale ansamblului este dansul popular „Tovkra”. Numele acesta cu sonoritate aspră este al unui aul situat la mare altitudine unde, ca pretutindeni în Daghestan, oamenii le place să danseze. Și cum satul e vestit prin echilibrul și acrobația lui, lezghinka la Tovkra are anumite particularități, fiind îmbogățită cu elemente de echilibristică și acrobație.

Înzestrați generos de natură cu un admirabil simț al ritmului, cu plasticitate și temperament, dansatorii populari daghestanezi și-au sîfuit în cadrul ansamblului măiestria, atîngînd virtuozitatea, astfel încît „Lezghinka” se numără printre formațiile coregrafice de frunte ale Uniunii Sovietice.

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(XV)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă, și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corresponsal al unui ziar hitlerist.

După ce petrece o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste, în septembrie 1933 Sorge se stabilește în Japonia și ia legătura cu viitorii săi colaboratori, organizând grupul „Ramzai”. Datorită unei activități asidue, perseverente, el izbutește să-și creeze, deopotrivă, taina de cel mai bun corresponsal german din Japonia și de nazist înlocat, lucru care-l ajută să pătrundă în tainele diplomației și statelor majore hitleriste și japoneze.

(Urmare din numărul trecut)

Joi terminase raportul iar vineri Klausen îl înștiințase că izbutește să-i facă rost de „o excelentă jucărie”, un „Zündapp” nou-nouț care, după părerea lui Max, abia aștepta să intre pe mina unui conducător destoinic.

Richard îl rugase de mult să-i cumpere o motocicletă bună. Klausen era foarte

Klausen, radiotelegrafistul grupului „Ramzai”

priceput în materie și alesese o motocicletă bună. Richard se gândise de mult la clipa când, după zilele de muncă încordată, neîntreruptă, avea să se poată destinde puțin.

Își încercase nou și strălucitorul „Zündapp” într-o zi însoțită de primăvară. Motocicleta era puternică. Richard dăduse gaz motorului și pornise pe străzile Tokio-ului. „Zündapp”-ul luase repede viteză, purtându-și ca vântul călărețul spre o catastrofă imprevizibilă. La o cotitură, în fața lui Richard se ivise pe neașteptate o bicicletă. Un bătrîn căra niște lăzi cu pește. Auzind deodată clacsonul motocicletei care se apropia, omul se zăpăcise. Totul se petrecuse într-o frintură de secundă Richard zmcuise mașina într-o parte, motocicletă virase brusc și-l zvrîlise cu putere într-un gard...

Fusese transportat, aproape inconștient, la spitalul Sf. Luca. Fața îi era plină de sînge. Avea o rană mare la cap, iar tot corpul îi era zdrelit.

— Numai deocît pe masa de operație — mai apucase el să audă un glas categoric și se cutremurase. Căci cea mai mare catastrofă abia se afla înainte-i. Ca să fie operat, trebuia, firește, dezbrăcat... Dar în buzunarul hainei avea materiale secrete pe care regulile de conspirație cereau să nu le lase acasă. Dacă materialele intrau în mina japonezilor, toată organizația se prăbușea. Așa încît, adunîndu-și ultimele puteri în ciuda durerilor cumplite, se ridicase puțin de pe targă și rostise:

— Am la mine un articol foarte urgent pentru agenție. Vă rog să comunicați numai deocît unui cunoscut de-al meu unde mă aflu. Poftim telefonul.

Medicul schițase un gest de protest.

— În situația dv, domnule Sorge, e mai bine să nu vă gîndiți la nimic.

— Nu uitați că sînt ziarist — stăruise

Richard — și că datoria mea e să aduc la cunoștința publicului ultimele noutăți, indiferent în ce situație m-aș afla.

Dar medicul era neînduplecat. Atunci, prinzînd un moment prielnic, Richard scoase cîțiva yen și, pe neobservate, îi virise în buzunarul halatului unei surori care se foia în jurul lui.

Klausen salvează situația

Klausen se ivise peste cincisprezece minute, dar lui Richard ele îi părură o veșnicie.

— Am aici niște telegrame pentru DNB — i se adresase rîspicat Richard, în timp ce-i înmîna hîrțile. — Să fie imediat transmise telefonic la Berlin.

Mai mult nu-și mai amintea.

De la spital, Klausen se duse în goană la locuința lui Sorge căci era convins că japonezii nu vor scăpa prilejul de a mai scotoci o dată apartamentul lui Richard. Sorge locuia singur și, sub pretextul „păzirii bunurilor accidentatului”, japonezii puteau veni oricînd să inventarizeze lucrurile și să sigileze ușile. Așa erau dispozițiile.

De obicei, Richard nu ținea acasă materialele conspirative. Iar copiile după rapoarte și telegrame le distrugea imediat după ce erau transmise la Moscova prin radio sau curieri. Totuși, erau acolo o seamă de documente secrete pe care le luase de la ambasadă și care nu trebuiau văzute de poliția secretă japoneză.

Klausen ajunse la timp. Abia închise ușa după el că în fața casei lui Richard stopă o limuzină neagră cu geamurile acoperite de niște perdele bleumarin. Cîțiva agenți îmbrăcați civil se îndreptară spre intrare. Dar întîrziaseră. Nu mai erau primejdioși...

Inactivitatea forțată îl apăsa pe Sorge. De aceea, cum se simți mai bine încercă să reia legătura cu grupul său. Evident, spitalul nu era cel mai potrivit loc pentru a-și desfășura activitatea. Dar Richard izbuti să lucreze și acolo. Informațiile îi veneau singure. Uneori îl vizita Ott, dar de cele mai multe ori maiorul Scholl, atașatul militar, un grăsun zgotos și grosolan, care-i comunica ultimele noutăți de la ambasadă.

Richard se împrietenise de mult cu Scholl. Fără să-și dea seama, Scholl pregătise pentru Moscova o notă informativă foarte prețioasă despre potențialul industrial al Japoniei. Pînă nu de mult, Richard trebuise să culegă singur informații în legătură cu această problemă. Își făcuse multe cunoștințe printre oamenii de afaceri și inginerii germani care lucrau la Tokio. Dar toți aveau un orizont foarte limitat. Se pricepeau numai în domeniul lor și, în afară de asta, se temeau că informațiile furnizate lui Richard ar putea, eventual, ajunge la concurenți. Ceea ce-i îngreunase acestuia foarte mult munca. La un moment dat îi venise, însă, o idee salvatoare. Îl convinsese pe Ott ca ambasadă germană să pregătească pentru Berlin rapoarte cuprinzătoare despre situația economică a Japoniei. Lui Ott îi surisese ideea. Intocmirea rapoartelor fu încredințată maiorului Scholl. Și de fiecare dată cînd atașatul militar stringea suficiente date, venea la Richard și întocmeau împreună raportul pentru Berlin.

În spital fiind, Richard află astfel de la Scholl că Japonia cumpăraseră din Germania cîteva licențe pentru fabricarea de benzină sintetică. Era o știre extrem de importantă. Benzina este „hrana” mașinilor. Iar pentru cei avizați rezerva strategică de combustibil a inamicului poate spune mai mult decît planurile elaborate de marile state majore. Apoi Sorge mai află o știre importantă. Compania germană „Heinkel” plasase în Japonia o comandă secretă de motoare de avion. Acordul fusese încheiat de o comisie specială de ingineri germani trimisă în Japonia din ordinul lui Hitler. Comisia studiase minuțios cele mai mari fabrici de avioane japoneze și întocmise un raport detaliat despre stadiul în care se afla industria aviației japoneză și posibilitățile ei de colaborare cu Luftwaffe-ul hitlerist. Scholl îi arătase raportul lui Richard. Și curînd Klausen îl înștiință că Centrul socotise foarte interesant raportul și-l rugase să transmită „bolnavului” mulțumiri.

Faptul că era util chiar în timp ce se afla în spital îl stimula pe Richard. De altfel, nici prietenii nu-l uitaseră. Vukelic îl vizita des. Și nu venea nici el cu mina goală. Discutau mult despre evoluția

evenimentelor în Europa. Marile puteri erau vădit îngăduitoare față de planurile de agresiune ale lui Hitler și îl împingeau spre noi aventuri.

„Deocîndată nu fiți îngrijorați de soarta noastră. Deși sîntem sătui pînă peste cap de aceste meleaguri, deși sîntem oboșiți, istoviți, continuăm să rămînem aceiași băieți perseverenți și fermi ca și pînă acum, hotărîți să ne îndeplinim misiunea impusă de marea cauză. Vă salutăm fierbinte pe dv. și pe prietenii dv. Vă rog să transmiteți scrisoarea alăturată și salutări soției mele. Poate că mai aveți grijă de ea... Ramzai, 7 octombrie 1938”.

Alarmă!

Devenise o tradiție ca în fiecare dimineață, la micul dejun, Ott să-l cheme pe Richard la el și, la o ceașcă de cafea, să discute ultimele noutăți.

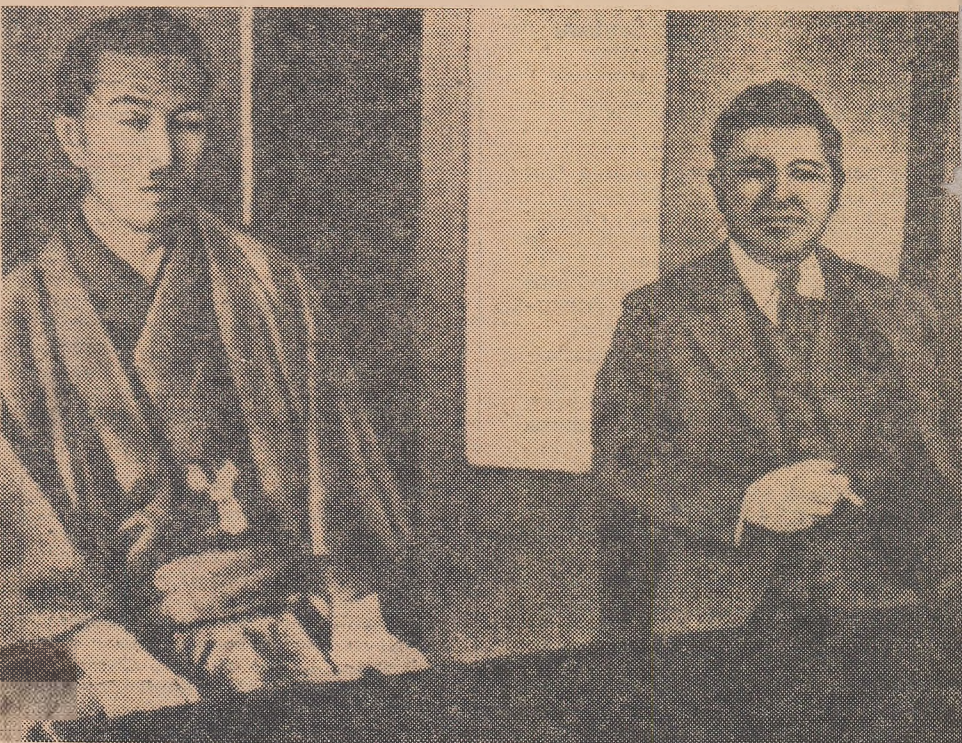
— Uite ce-am primit de la serviciul de contraspionaj japonez — i se adresă într-o zi Ott, întinzîndu-i o scrisoare oficială cu antet.

Richard luă hîrtia și parcursese grăbit cuprinsul.

— Din cîte înțeleg, ar voi ca „Siemens” să le livreze cel mai modern utilaj de radiogoniometrie. Interesant! Păcat că nu specifică și de ce le trebuie.

— Le e pur și simplu rușine s-o spună — observă Ott zîmbind. În mare secret am aflat însă zilele trecute de la Doihara că aici, la Tokio, funcționează de cîțiva ani un post de radioemisie clandestin. Serviciul de contraspionaj e înnebunit. Din pricina asta colonelul Nomura a încărunit și a făcut un infarct. La fiecare consfătuire e muștruluit fără milă. Se crede că ar fi vorba de un mare grup de spionaj.

— Vechea spionomanie japoneză — răspunse indiferent Richard. — Sînt convins că iau drept spioni niște radioamatori de-ai lor. În veacul nostru sînt foarte mulți amatori de a vorbi în eter. Nu de mult, am aflat o întîmplare absurdă, similară, petrecută la Hamburg. Un radioamator își meșterise un post emițător și începuse să transmită în fiecare noapte același mesaj, alcătuit din trei cifre de opt, care, în limba radioamatorilor, înseamnă:

Hozumi Ozaki, cel mai apropiat colaborator al lui Sorge (dreapta) și primul ministru japonez, prințul Konoye

„Vă iubesc”. Bietul om a fost înhățat de Gestapo, care i-a scos sufletul să spună ce urmărea. Dar individul era un schizofrenic obișnuit care hotărîse să declare dragoste lumii întregi. În cele din urmă a fost zvrîlit îndărătul grațiilor, acuzat de simpatie pentru comuniști. La urma-urmei, comuniștii ar fi putut socoti că salutul de simpatie le era adresat și lor.

— Ești teribil, Richard, ai atîta haz — spuse Ott, izbucnind în hohote de rîs. — Dar să știi că japonezii sînt convinși că e vorba de ceva necurat. E adevărat, în afară de emisiuni nu au alte dovezi. Dar pentru ei asta-i de ajuns. Va trebui să

expediez scrisoarea concernului „T-mens”. Oricum, trebuie să ne ajutăm liații.

— Trimite, trimite, domnule ambasador — îl sfătui ironic Richard. — Dar să că-mi pun gîtul că în afară de doi-radioamatori pasionați, n-au să prînimic în năvod.

În sinea lui își spuse, însă: — Trebuie să-l previn numai deocît pe Klausen. Îl teapă noi primejdii.

„Stăm de veghe, gata de luptă, la poarta noastră. Ramzai. 21 februarie 1939”.

Primul semnal de alarmă îl dăduse iaghi.

— Pictes acum portretul unui general armatei din Kwantung — îi spuse el Richard. — Ieri, generalul mi-a cerut termen repede tabloul, întrucît e rechen din concediu în Manciuria. A dat de țeles că-l așteaptă o „activitate” asemănătoare cu aceea de anul trecut de lacul Hasan.

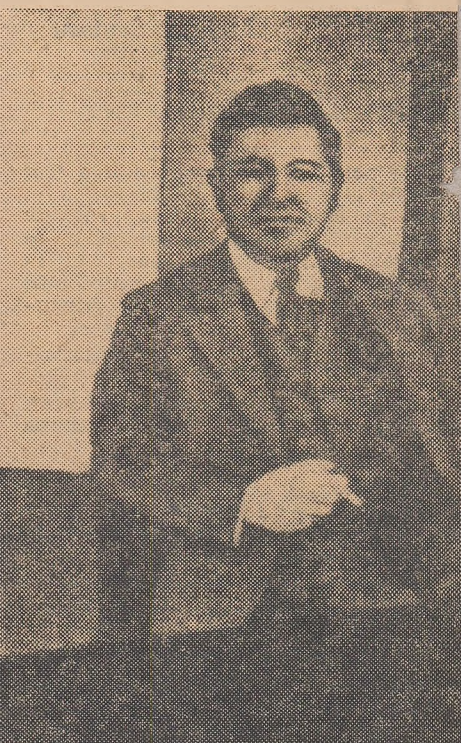
Apoi a urmat un telefon de la Oza Chiar și prin telefon se simțea ce ne niștit era.

— Trebuie să te văd numai deocît, Sorg-san! — îi spuse el lui Richard.

Se întîlniră într-o librărie de pe strada Minamoto. Magazinul era mare, cu năzarin. Cărțile erau aranjate cu grijă rafturi lungi. Richard și Hozumi erau clienți permanenți ai librăriei, așa în puteau sta oricînd în fața rafturilor spre alege și răsfoi cărțile care-i interesau.

Aleseră ungherul cel mai depărtat de mezanin și, după ce se încredințară că era nimeni în preajmă, Hozumi începu vorbească în șoaptă, răsfoind un volum versuri:

— Ți-am telefonat cum am ieșit de prințul Konoye. Ieri seară a avut o consfătuire cu cadrele de conducere ale armatei. Iar azi dimineață ne-a chemat pe noi un grup de consilieri economici și finacieri, și ne-a cerut să calculăm urge cheltuielile și materialele necesare pentru lansarea de trupe în regiunea Barghi,

Serghei Goliakov
Vladimir Ponizovskii

(Va urma)

CONSUMAȚI

DROJDIA FORTIFIANTĂ

Drojdia fortifiantă are importante calități nutritive prin conținutul mare de vitamine și în special vitaminele grupei B, în care este foarte bogată, și este bine tolerată ca supliment în alimentația omului.

Drojdia fortifiantă este indicată în special pentru persoanele care folosesc în alimentația zilnică un regim dietetic care, deși asigură principiile nutritive, nu reușește — în majoritatea cazurilor — să asigure necesarul de vitamine de care organismul are nevoie.

Un supliment de 10—15 g zilnic completează deficiențele vitaminice ale dietelor sărace.

În diabet se recomandă 10—15 g pe zi, iar în stări carentiale de nutriție, stări astenice și în toate cazurile în care se administrează antibiotice, doza de drojdie fortifiantă este de cca. 10 g zilnic și poate ajunge chiar la 50 g pe zi dacă organismul suportă bine.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale ale zilei (prânz și seara), pe stomacul plin, fie uscată, în reprize mici, antrenată cu apă, fie dizolvată în prealabil în puțină apă.

UNIFORME ȘCOLARE

*pentru băieți și fete
sortimente noi*

FRUMOASE

PRACTICE

REZISTENTE

S-au pus în vânzare cu începere de la 15 iulie a. c.
în întreaga țară

N U M A I

PÎNĂ LA 31 AUGUST a. c.

MARI REDUCERI DE PREȚURI

LA

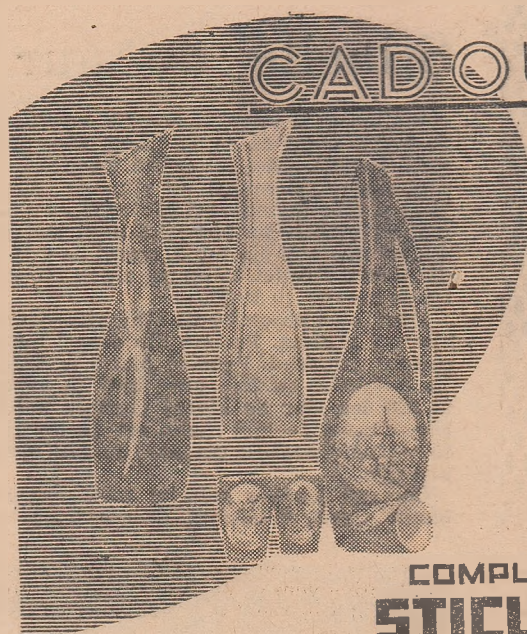
ARTICOLE DE VARĂ

● CONFEȚII ● TRICOTAJE ● ARTICOLE

DE GALANTERIE ● ÎNCĂLȚĂMINTE ● ȚESĂTURI

MODERNE — DE BUNĂ CALITATE

CADOURI

**PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE**

**SERVICII DE MASĂ,
LICHID, CAFEA ETC.
VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI**

**PRODUSE DE
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FANIANTĂ
SIGHISOARA**

Cooperativa

ELECTRO-BOBINAJUL

București, str. Ghiociei nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94 —

fabrică și livrează, fără repartiție,

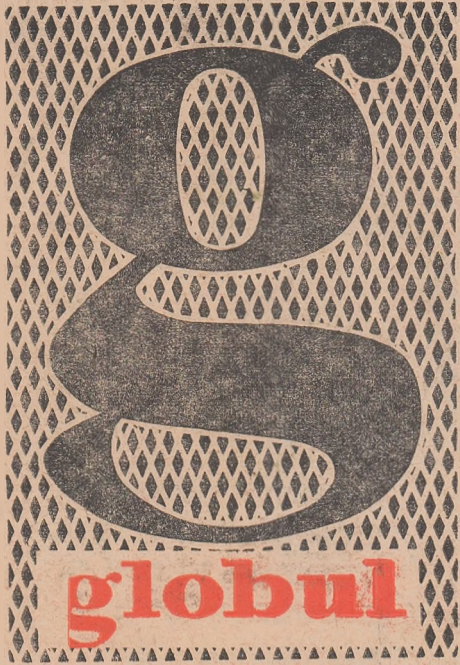
următoarele produse electrotehnice:

- electromotoare monofazice și trifazice pînă la 0,55 kW
- electromotoare 120 V și 220 V, 70 W pentru mașini de cusut
- polizoare monofazice și trifazice cu două capete
- ventilatoare axiale 120 V și 220 V, diametrul paletelor 300 mm.
- transformatori pînă la 50 KVA
- transformatori pentru reclame luminoase cu neon
- balasturi de 40 W, 250 W și 400 W-220 V.
- injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid
- corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.
- sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
- releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
- regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W
- electromagnet avans rapid 25 kg, 30 mm cursa
- declanșator final basculant 6 A, 500 V.
- întrerupător comandă distanță.
- ciocane electrice pentru lipit, 120 V și 220 V, 80 W
- rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
- hupe de semnalizare
- plăci și perii din cărbune și bronz grafitat
- antene de cameră
- bobine audion.
- condensatori variabili

★ În ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparatăj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate de protecție etc.

★ În atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminiu și bronz.

★ În atelierul de reizolări se reizolează conductori electrici cu bumbac

PERU

Centrul unui străvechi imperiu

(Pe urmele civilizației inca)

Peru, centrul străvechiului imperiu incas, este cel mai mare stat de pe coasta de vest a Americii de Sud. Pe teritoriul lui — 1 285 215 kilometri pătrați — există, mai ales la Cuzco, fosta capitală a imperiului, și la Machu Picchu, localitate de mare altitudine, multe urme ale vechii arte inca, pentru care erau caracteristice construcțiile masive din piatră cum sînt Templul Soarelui din Cuzco și construcțiile cu ziduri ciclopice din Machu Picchu.

În perioada sa de glorie, adică în secolul al XVI-lea, imperiul incasilor avea șase milioane de locuitori și o suprafață de 350 000 de mii pătrate. Se întindea din Columbia pînă în nordul Argentinei și se afla pe o înaltă treaptă de civilizație și cultură. Incasii au fost cei dintîi locuitori din America care au cunoscut metalurgia bronzului. Ei au construit mii de kilometri de șosele, au creat o vastă rețea de canale de irigație și au amenajat, pe versanțele munților, terase pentru agricultură. După cum s-au îndeluncit și cu extracția aurului. Se pare, însă, că tocmai prețiosul metal cu care incasii își împodobeau templele și grădinile i-a atras pe spanioli.

În 1531, în imperiul incas au pătruns conquistadorii spanioli conduși de Francisco Pizarro. Un an mai tîrziu i-au ars pe rug pe împăratul Atahualpa, care îi primise ca daruri, au cucerit statul și i-au distrus capitala. Dar vitejii indieni nu s-au dat bătuti și au continuat să opună rezistență pînă în 1572, cînd au fost definitiv înfrinși.

Peru are de rezolvat multe probleme ca, de altfel, toate celelalte state din America Latină. În ultimul timp nemulțumirile maselor au răbufnit în forme tot mai acute: în țară se desfășoară acțiuni intense de partizani. Lima, capitala țării, așezată pe țărmul Pacificului, este un oraș frumos, cu clădiri moderne, pretențioase, alături de splendide construcții în stil spaniol. Cu toate acestea, aproape 400 000 din cele două milioane de locuitori ai orașului se mai adăpostesc și acum în cocioabe.

În mijlocul țării, dincolo de crestele Andilor, pe întinsa cîmpie montană — care ocupă 62 la sută din suprafața Perului și e bogată în arbori de cauciuc, iută, fructe, cafea, păduri și pășuni pentru animale, dar e foarte puțin populată (14 la sută din totalul populației, dat fiind că e greu accesibilă, transporturile făcîndu-se numai pe calea aerului sau pe apă) — se preconizează construirea unei vaste rețele de șosele care să străbată Anzii și să facă legătura cu drumurile ce vin dinspre coasta vestică a țării.

Peru are 12 200 000 de locuitori. Masele populare, în special indieni (quechua, aymara) și meșiși doresc pe bună dreptate dezvoltarea țării lor extrem de bogate, cu mari zăcăminte de petrol, minerale de cupru, plumb, zinc, argint, aur, vanadiu, wolfram etc. Într-adevăr, dacă incasii și conquistadorii spanioli extrăgeau numai aur și argint, peruvienii de astăzi exploatează aproape toate bogățiile subsolului.

V. Kuznețov

MONACO

Stîncile de aur

Înainte de a intra în Monaco trebuie să fii foarte atent ca să nu pierzi clipa cînd treci granița. Căci nu există grăniceri și nici vameși, și numai un stîlp cu dungi roșii și albe înștiințează călătorul că a intrat cu mașina pe teritoriul unui stat pitic, cel mai mic din lume, așezat pe Coasta de Azur a Franței, la numai cîțiva kilometri de hotarul cu Italia.

Două mici proeminențe stîncoase alcătuiesc un golfeț. Pe una din ele se înalță palatul prințului. Primele pietre la temelie palatului au fost puse încă în veacul al XII-lea, dar de atunci clădirea a fost reconstruită de mai multe ori. În imediată vecinătate se află un mare muzeu oceanografic.

Cealaltă parte a micului golf, numită Monte Carlo, e celebră prin cazinoul ei.

tuție privilegiată. Fiecare al unsprezecelea cetățean al Monaco-ului lucrează în poliție. Ca să obții cetățenia trebuie să aduci servicii deosebite principatului.

Numărul muncitorilor și funcționarilor este aproape egal cu întreaga populație a țării. Majoritatea celor care pregătesc mîncarea, construiesc și cos haine vin zilnic în Monaco din Franța și Italia.

Ca să poată căpăta de lucru, străinii trebuie să obțină o aprobare specială a autorităților.

În Monaco nu există partide politice și ziare. Ziarele franceze de pe Coasta de Azur tipăresc suplimente speciale pentru cititorii din Monaco.

Deasupra palatului regal filfiie un drapel alb cu o stemă în mijloc, ceea ce înseamnă că prințul Rainier al III-lea se

Paradă militară a „armatei“ monagascal

Aici totul face reclamă și glorifică banul: pînă și clădirea, masivă și aurie în razele soarelui, cu încăperi somptuoase, amețitor de elegante. Vizitatorii au acces numai în sălile unde se joacă pe mize mici. Teancurile de fișicuri cresc sau dispar într-o clipă din fața jucătorului. Puțini sînt cei cărora le suride norocul. Unii turiști încearcă și ei să joace. Aruncă jetoane multicolore pe pătratele mesei verzi, pierd totul și apoi sînt necăjiți și nedumeriți că și-au irosit atât de repede și prosteste banii.

Se spune că au fost norocoși care au cîștigat tot numerarul de pe masa de joc. În astfel de cazuri masa era acoperită cu un crep negru, „în semn de doliu“, care voia să spună: „Vedeți, oricine se poate îmbogăți“. Dar printre funcționarii încercați ai cazinoului circula o vorbă: „Jucătorul a împrumutat niște bani de la cazino și o să-i restituie curînd“.

Cazinoul mai are, însă, și alte încăperi, așa-numite „săli particulare“, în care vizitatorii n-au acces. În aceste încăperi se adună marii oameni de afaceri care joacă, într-o liniște desăvîrșită, pe mize mari. Soarta jucătorilor este hotărîtă aici de cărțile de joc.

Curînd cazinoul din Monte Carlo își va sărbători centenarul. Dacă ar fi să se respecte vechile tradiții, cu acest prilej toate mesele ar trebui acoperite cu învelitori din fir de aur. Încasările Cazinoului au furnizat anul trecut trezoreriei statului Monaco trei milioane de franci.

Minusculul stat, cu o suprafață de numai un kilometru și jumătate, poate fi străbătut în lung și-n lat de mai multe ori pe zi. Pe o clădire mare din preajma portului scrie cu litere de o șchioapă: „Uniunea sindicatelor din Monaco“. Într-adevăr, în principat există sindicate, conduse de Charles Saucal, un bun organizator care se bucură de o mare popularitate nu numai printre muncitori. L-am vizitat în biroul lui mic și curat și am aflat multe lucruri interesante și surprinzătoare.

— Cîți membri au sindicatele dv.?
— Trei mii cinci sute.
— Dar cîți cetățeni are Monaco-ul?
— Ceva mai puțin. Vă miră? Trebuie să știți, însă, că în Monaco locuiesc 22 000 de inși iar în micile întreprinderi, pe șantierelor de construcții și în restaurantele principatului lucrează 16 500 de muncitori și funcționari.

Nu mai o mică parte din numărul locuitorilor minusculului stat au, însă, dreptul de a se numi cetățeni ai lui: anume, 3 039 de bărbați și femei. De obicei, ei au o si-

află în țară. Dar în Monaco se vorbește fără ocol că adevărații cîrmuitori ai țărmurilor stîncoase se află în capitalele unor state vecine sau foarte depărtate. Cazinoul și alte întreprinderi care dau beneficii, a parțin așa-numitei Societăți a băilor. Mai bine de jumătate din acțiunile Societății se află în posesia milionarului grec Aristot Onassis.

După ce prințul s-a căsătorit cu actrița Grace Kelly de la Hollywood, palatul din Monaco a fost invadat de americani. Unul din ei, Charles Smith, conduce serviciul de presă al palatului. Un altul, Martin Dal, a fost numit consilier economic și financiar. Socruul prințului rulează milioane în industria de construcții americană. Nu de mult, toate marile construcții din Monaco au fost preluate de companii de dincolo de ocean.

Se construiesc de zor zgîrie nori. Locuințele costă în Monaco de trei ori mai mult decît în orașele vecine din Franța. Fiecare metru de coastă este evaluat în aur. Dar noile blocuri nu sînt destinate pentru locuințe. În ele se instalează birourile diverselor companii și trusturi străine. Numai de la 1 ianuarie 1960 pînă la 31 octombrie 1961 și-au stabilit sediul în Monaco peste o sută de companii străine. Ce-i atrage în Monaco pe oamenii de afaceri?

Climatul deosebit, artificial, creat pentru capitalul străin.

E. Șuliușin

LIBERIA

Vaste plantații de cauciuc

Încă acum o sută de ani, în Monrovia, capitala Liberiei, cea mai veche republică din Africa, la 2 000 de locuitori erau 23 de biserici — metodiste, baptiste, presbiteriene. Acum sînt și mai multe secte religioase. În centrul orașului se află un edificiu impunător al baptiștilor iar la periferie se înalță un puternic post de radio, unul din

cele mai mari centre de propagandă religioasă din lume, care transmite în pe treizeci de limbi africane. Duminica, ora e stăpînit de o tăcere adîncă. Locuitorii adepți ai aproape 31 de religii, se duce la biserică să se roage. În Liberia există sute de seminarii religioase și, oricît părea de ciudat, și o academie avdlistă.

Așezată în vestul Africii, la hotarul Sierra Leone, Guineea, Coasta de Fild Oceanul Atlantic, republica Liberia a dobîndit independența în 1847. Monrovia, însă, a fost înființată încă în 1822, de grierii americani, eliberați din sclavie, c s-au statornicit atunci pe acele meleaguri.

În Liberia se află una din cele mai mari plantații de cauciuc din lume. În cu călătoriei prin țară vezi, de altfel, mari prafețe de pămînt cultivate cu hevea: paci bătrîni, cu trunchiul brăzdat de tături prin care se scurge prețiosul latex. Ieși de un verde crud și veterani care și trăit traiful și urmează să fie doborîți arși pentru a fi înlocuiți de mlădie tînă.

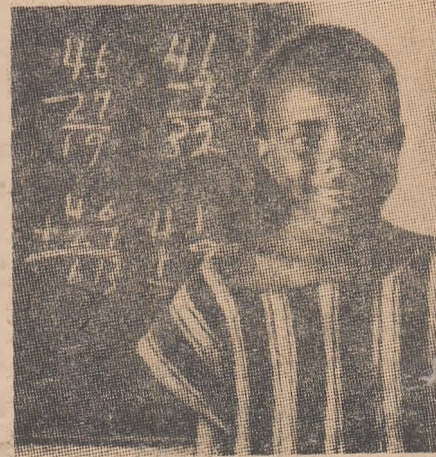
Plantațiile aparțin unui număr de aproape trei mii de proprietari particulari dar adevăratul lor stăpînit este compania americană „Firestone“, care cumpără țesutul, îl supune pe loc unei prelucrări: mare într-o mare fabrică pentru prelucrarea primară a latexului, care aparține companiei „Firestone“, și-l expediază a pe piața mondială.

În nordul țării, în Nimba, unul din mai înalți munți din Africa de Vest, s descoperit acum cîțiva timp bogate zăceri de fier. Masivele uriașului lanț muntos conțin straturi bogate în fier cu gsimii de zeci de metri. În jurul acestor găși s-a dat o luptă acerbă între diverse monopoliuri străine. Fiecare din ele că să obțină în exclusivitate și cît mai avantajos concesionarea zăcămintelor. Dar guvernul liberian, ferm pe poziții, a obținut pînă la urmă jumătate din acțiunile companiei „LAMKO“, alcătuită din cîteva firme: americane, suedeze, vest-germane italiene, care exploatează aceste bog zăcăminte în care Liberia își pune speranțe.

De două ori în 24 de ore, pe calea ferată de 350 de kilometri care străbate jumătate din țară, se leagă Nimba de ocean, circula o gar tură de tren foarte lungă, plină ochi cu ramide de minereu negru-cafeniu, îndreptîndu-se spre noul port Buckanan.

Drumul de la centrul administrativ pînă la carieră, care se află la cîteva zeci de kilometri distanță, este splendid; în privirii uluite de atîta frumusețe se deschid priveliști de neuitat. În depărtare zărești păduri de un verde întunecat și luctele învăluite într-o pielă albăstruie: munților din Guineea sau Coasta de Fild. În ultimul timp în acest paradis al ciupanzeilor (de aici ei au fost aduși în mure parcuri din lume) a pătruns tehnica modernă.

Populația țării, aproximativ 1.290.000 locuitori, este alcătuită din negri indigeni și americani. Liberienii lucrează în special pe plantațiile de cauciuc, dar întrucît pînă la acest produs au scăzut mult pe piața mondială se pune problema dezvoltării și a altor culturi, necesitate care, de altfel nu numai de obținerea unor

Lecție de aritmetică într-un sat liberian

produse de export, ei și de nevoile alimentare. Se încearcă, de pildă, cultivarea rezului, după metode folosite în sud-est Asiei, și a cafelei. Încercările de a cultiva cacao n-au dat rezultate.

Satele sînt alcătuite din 60—100 de case circulare, de lut, acoperite cu frunze de palmier. Tăranii due mare lipsă de carne deoarece din pricina lipsei de pășuni și muștelor țete creșterea animalelor e s dezvoltată. De aceea ei își pun mari speranțe în pescuit, creînd iazuri artificiale. Femeile fac o mare parte din grelele mun gospodărești. Ele trebuie să care, în roș mari de lemn, rădăcini de iams și manio (variante de cartofi de la tropice), să le leagă fructele și să le pună la uscat, să treiere orezul. Dar se descurcă bine cu toate și e uimitoare curățenia care domnește pe lingă case.

M. Andronikov

FOTOGHICITARE

Răspuns: A trecut un avion supersonic.